

ИНТЕГРИСАНА ДОЗВОЛА

за постројење

**ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о.
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА**

Децембар 2018.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-01-002037/2010-02

Датум: 17.12.2018.

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 15. став 4. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15), члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10), 213. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр.18/16), члана 23. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18-др.закон) члана 5.а став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15 – др.закон и 62/17), решавајући по захтеву оператера ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка за издавање интегрисане дозволе, број: 353-01-002037/2010-02 од 4. октобра 2010. године, Министарство заштите животне средине, доноси

РЕШЕЊЕ

о издавању интегрисане дозволе

Издаје се интегрисана дозвола рег. број 15 оператеру **ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка**, ул. Незнаног јунака бб, 11420 Смедеревска Паланка, за рад целокупног постројења и обављање активности производње грађевинских производа од печене глине, на локацији катастарских парцела 1135, 1310/1, 1310/2, 1311, 1138/1, 1138/2, 1138/3, 1138/4, 1138/5, 1139/1, 1139/2, 1139/3, 1140/1 и 1140/2 К.О. Град Паланка 1, на територији СО Смедеревска Паланка.

I ОПШТИ ПОДАЦИ

1. Општи подаци о интегрисаној дозволи

Интегрисана дозвола рег. број 15 издаје се оператеру ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка, ул. Незнаног јунака бб, 11420 Смедеревска Паланка (у даљем тексту: Оператер), сходно Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС“, број 84/05), Правилнику о садржини и изгледу интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, број 30/06), Уредби о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима

(„Службени гласник РС”, број 84/05) и Уредби о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета животне средине и одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Службени гласник РС”, број 84/05).

У складу са Уредбом о врстама активности и постројења, Оператер припада постројењима за које се издаје интегрисана дозвола и то дефинисана под тачком 3. *Индустрија минерала, 3.5 Постројења за производњу керамичких производа печењем, а нарочито црепа, цигле, ватросталне опеке, плочица, керамичког посуђа или порцелана, са производним капацитетом који прелази 75 t дневно, и/или са капацитетом пећи који прелази 4m³, са густином пуњења по пећи која прелази 300kg/m³.*

2. Општи подаци о постројењу

Постројење за производњу опеке и грађевинских производа од печене глине ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка, ул. Незнаног јунака бб, 11420 Смедеревска Паланка, налази се на катастарским парцелама број: 1135, 1310/1, 1310/2, 1311, 1138/1, 1138/2, 1138/3, 1138/4, 1138/5, 1139/1, 1139/2, 1139/3, 1140/1 и 1140/2 К.О. Град Паланка 1, на територији СО Смедеревска Паланка.

Предузеће се бави производњом опеке и грађевинских производа од печене глине.

Инсталирани капацитет производње грађевинског блока износи **280 t/дан** готовог производа, или 90.000 тона готовог производа на годишњем нивоу.

Број запослених у ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка је 53 радника од којих у производњи ради 43 а у режији 10 (стално запослених је 13, а привремено 40 радника). Процес производње опеке и грађевинских производа од печене глине обавља се у зависности од фазе о којој је реч:

- *процес сушења и печења* одвија се континуално у три смене, седам дана у недељи, целе сезоне, која траје око 6 месеци, у 2015. години, број радних дана постројења је био 189 дана, односно 4536 радна сата.

- *процес примарне прераде* одвија се 6 дана у недељи, по 10 сати, што је у 2015. години 1620 сати.

- *обликовање и паковање* 7 дана недељно у две смене, по 8 сати, што је у 2015. години 3024 сата.

3. Напомена о поверљивости података и информација

На основу члана 9. став 1. тачка 10. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, Оператер је уз захтев за добијање интегрисане дозволе доставио надлежном органу Изјаву којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности. Овом изјавом потврђено је да јавност има приступ захтеву за издавање интегрисане дозволе у целини.

4. Информација о усаглашености

Захтев за добијање интегрисане дозволе, број 353-01-02037/2010-02, који је Оператер поднео 04. октобра 2010. године, у складу је са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, број 30/06 и 32/16) и Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима. Захтев за добијање интегрисане дозволе садржи све податке прописане Законом. Уз захтев за добијање

интегрисане дозволе Оператер је поднео и сву потребну документацију прописану поменутиим Законом.

II. АКТИВНОСТ ЗА КОЈУ ЈЕ ЗАХТЕВ ПОДНЕТ И ОЦЕНА ЗАХТЕВА

1. Кратак опис активности за коју је захтев поднет

Предузеће ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка, бави се производњом грађевинског материјала, односно производњом грађевинског блока. Процес производње обухвата следеће технолошке поступке:

- Експлоатација и складиштење сировина на локалној депонији глине и песка
- Примарна прерада сировине
- Обликовање сирових производа
- Сушење
- Печење
- Паковање и складиштење готових производа

Експлоатација и складиштење сировина на локалној депонији

Ископ глине се реализује на глиништу „Комаревац“ из атара села Голобок, 4 km северно од фабрике. Опекарске глине лежишта Комаревац су хомогеног квалитета али са израженим скупљањем у процесу сушења, па је за добијање квалитетног опекарског производа неопходно додавање опошћивача (песак, млевени шкарт или нека опекарска глина неосетљива на сушење) у основну сировину опекарску глину.

Према технолошком поступку припреме сировине треба додати 25-30% опошћивача како би се добио квалитетан производ.

Песак који се додаје и меша са глином у одговарајућем односу како би јој се смањила пластичност, допрема се са лежишта песка „Микуља“ и складишти заједно са глином на локалној депонији сировина.

У циљу обезбеђивања континуиране производње и уједначеног квалитета производа неопходна количина глине и песка за процес производње на годишњем нивоу довози се у неколико кампања и лагерије на локалној депонији у количини око 40.000 m³. Тако допремљена сировина одлежава одређено време (6 до 12 месеци).

Примарна прерада сировине

Примарна прерада сировина, односно мешање глине и песка отпочиње у непосредној околини одлежавалишта на локалној депонији сировина, где утоваривач захвата сировину и одвози је до сандучастог добавача. Смеша се гуменим транспортерима одвози даље до линијски повезаних млинова и то:

- колни млин „Handle“ HMI 2170c,
- диференцијални груби млин „Bedeschi“ LPS 12x10
- диференцијални груби млин „Handle“ VFZH 8120d
- филтер мешалица „Handle“ MG1015b.

У млиновима се глина меље, гњечи и меша одакле се системом транспортера пребацује у одлежавалиште ради додатне хомогенизације и уједначавања влаге, Капацитет прераде млинова је 30-50 m³/h.

Обликовање сирових производа

Мешавина глине и песка се допрема, из простора одлежавалишта примарне прераде сировина, аутоматским багером „Handle” ЕКВQ11 и системом транспортера, у објекат производне хале са тунелском пећи. Проласком материјала кроз хомогенизатор, мешалицу и вакуум пресу „Handle” Е65а, врши се обликовање сирових производа. За обликовање производа користе се керамички алати који су усклађени са карактеристикама глине како би финални производ имао одређене физичко-механичке карактеристике. Обликован производ се сече на одговарајућу димензију проласком преко „Харфа” - резаћег стола и утовара у вагоне сушаре. „Харфа” - резаћи сто и утоваривач сирових производа у вагоне сушаре су потпуно аутоматизовани.

Сушење

Обликовани сирови производи по изласку из вакуум пресе садрже 20-25 % влаге те се као такви не могу узимати и слагати на вагоне пећи, нити се могу пећи. Због тога се материјал најпре суши чиме се:

- добија одговарајућа чврстоћа да може да се ухвати клештима ради слагања на вагоне пећи,
- уклони већи део воде, чије би присуство угрозило фазу печења производа у тунелској пећи.

Сушење, као процес који претходи процесу печења, је процес уклањања воде из реакционе смеше. То је сложен процес, при коме долази до преноса воде из унутрашњости материјала преко капиларног састава на површину предмета, одакле вода испарава. Процес сушења глинених материјала прати појава скупљања, при чему скупљање на ваздуху може износити од 2-10%. Пластичније глине и глине веће финоће честица показују веће скупљање. Уз скупљање, при сушењу се јављају и деформације и различита напрезања која могу бити деструктивне природе. То може на сушеном глиненом производу да доведе до потпуне деформације и распадања самог глиненог производа. Лоше осушени глинени материјал доводи до некавалитетног печеног производа са деформацијама и напрслинама. Сушење свежег производа, утовареног на колица, обавља се наглим довођењем одређене количине сувог ваздуха одговарајуће температуре, зависно од количне влаге која треба да испари из материјала.

Зависно од врсте употребљене глине и облика комада који се суши, потребно је мењати време (циклус) сушења. Топли ваздух за сушење се доводи из зоне брзог и спорог хлађења и из зоне крова тунелске пећи и као такав се изолованим цевима уводи у сушару, а из сушаре повлачи кровним вентилаторима. Иако постоји инсталиран догревач „рекуператор“ – горионик на гас не користи се јер је отпадна топлота из тунелске пећи довољна – оператер је зато планирао уклањање догревача и инсталација за довод гаса до догревача. Топли ваздух се помоћу изолованих цеви убацује у галерије. Смер кретања ваздуха је супротан од смера кретања колица, и на крају се избацује на месту уласка колица са свежим материјалом. Да би се олакшало испаравање воде из свежег материјала, ваздух из галерија се преузима и помоћу унутрашњих вентилатора за рецикулацију поново удувава великом брзином ка материјалу који се суши. На овај начин не долази до раслојавања топлог ваздуха.

Тунелска сушара прима укупно 138 вагона сирових производа. Састоји се од широке галерије (коморе-тунела сушаре) којом пролази шест линија колица на чијим полицама се поставља свеж материјал за сушење. Група вентилационих машина унутар сушаре омогућава вентилацију материјала и једнообразну рецикулацију ваздуха избегавајући

раслојавање. Капацитет сушаре је око 400 t сирових производа на дан. Температура на улазу је од 25° C до 55°С на излазу из сушаре. Суви производи се аутоматизованом транспортном линијом слажу на вагоне и убацују у тунелску пећ. Сви параметри процеса сушења (притисак, температура и влажност ваздуха) се прате преко монитора и регулишу аутоматски преко задате криве или ручно.

Печење

Процес печења глинених производа представља процес термичке обраде, који се одвија загревањем изнад температуре сушења и жарењем производа током времена уз одређени режим промене температуре. Како процес сушења тако и процес печења спроводи се у више фаза које се одвијају континуално, једна за другом. Печење производа се одвија у тунелској пећи дужине око 100 m и ширине 4,6 m са 33 вагона у тунелу. Пећ је са предње и задње стране затворена са троје изолованих врата (двоје на улазу и једна на излазу пећи), која се отварају и затварају у складу са потискивањем вагона.

Технолошки се пећ може поделити на:

- зону предгревања,
- зону печења и
- зону хлађења

У првој фази, која обухвата температурни интервал од 120 до 200°С, глина губи заосталу воду, која није уклоњена претходним сушењем. Последица губитка ове воде је скупљање глиненог материјала, и даље повећање почетне густине глинене масе.

У другој фази, загревањем на температури од 500 до 800°С долази до термичког разлагања глинених минерала. При томе се одвијају процеси дехидратације и дехидроксилације, тј. уклањање структурно везане воде из глинених минерала уз стварање нових једињења, која ће на температури од 900 до 920 (или највише 1000)°С дати коначне производе процеса печења. У овој фази већ на температури од 450°С долази до потпуног губитка пластичности глине, густина материјала расте, долази до трансформације глиненог минерала уз издвајање и отпуштање структурно везане воде. На 980°С, када је сва структурно везана вода дехидроксилацијом уклоњена, долази до даље трансформације глиненог материјала. Такође, у овој фази долази до повећања порозности материјала због оксидације присутних органских једињења у глиненом материјалу, која сагоревају под овим условима и излазе из њега. У температурном интервалу од 900 до 1000°С, односно у фази стварања силиката и одвијања реакција у чврстом или крутом стању у процесима синтрирања, глиненa маса се трансформише у мулит уз издвајање течне фазе различитих силиката. Настала течна фаза попуњава поре, чиме долази до повећања густине и смањења порозности материјала.

У трећој - завршној фази, фази хлађења, у којој се печени глинени материјал хлади до температуре околине, настала структура мулита хлађењем кристалише и готови печени производ добија коначна својства. Процес хлађења мора се изводити контролисано уз постепени пад температуре, како би се избегло напрезање и пуцање материјала.

Печење се врши коришћењем земног гаса, као технолошки и еколошки најприхватљивијег енергента.

Смер кретања топлог ваздуха је супротан од смера вагона, који се крећу потискивањем. Цео процес печења и сушења води се компјутерски из командне кабине која је смештена између објекта производне хале са тунелском сушаром и објекта производне хале са тунелском пећи. Мерно регулациона техника омогућава праћење свих параметара битних за процес као што су притисак, температура и проток ваздуха. Један део топлоте за печење се користи за предгревање робе а топлота ослобођена у зони хлађења се користи за тунелску сушару, тако да није потребан допунски извор топлоте.

Паковање и складиштење готовог производа

Скидање печених производа са вагона пећи, слагање на дрвене палете, омотавање стреч фолијом и везивање PVC траком се врши аутоматски тако да оператери врше само надзор и евентуално одстрањују комаде који не задовољавају прописани стандард. На једну палету, зависно од величине и тежине производа стаје од 1 до 1,2 t различитих опекарских производа. Дневно се спакује 250-300 палета. Палете спремне за тржиште се одвозе виљушкарком на плац готових производа.

2. Опис локације на којој се активност обавља

Макролокација

Општина Смедеревска Паланка налази се на 44°23' северне географске ширине и 20°53' источне географске дужине, на надморској висини од 100 до 286 метара, као ивични, североисточни предео Шумадије, који је познатији под именом Доња Јасеница, по реци Јасеници.

Смедеревска Паланка је привредно културни и административни центар истоимене општине. Општина Смедеревска Паланка припада Подунавског округа, која се са истока граничи са општином Велика Плана, са севера са градом Смедерево, са југозапада са општином Топола, са запада са Градом Београдом односно са његовом Градском општином Младеновац и са југа са општином Рача. Површина општине износи 422 km² и по величини је четрдесетдруга у Републици Србији.

Смедеревска Паланка је од Београда удаљена око 80 km, а од коридора 10 ваздушним путем свега 8 km. Из правца Београда у Смедеревску Паланку стиже се из четири правца са коридора 10 - Аутопута Е-75 и то искључењима код Младеновца (удаљеност 41 km) искључењем код Колара (27 km) чиме су повезана и два велика сеоска насеља у општини Азања и Селевац, искључењем код Пожаревца (25 km) преко Михајловца и приградског насеља Грчац као и искључењем код Велике Плане (12 km). Поред добре саобраћајне повезаности са главним градом, Смедеревска Паланка је добро повезана и са централном Србијом и то регионалним правцима Смедеревска Паланка-Рача-Крагујевац (50 km) и правцем Смедеревска Паланка-Топола-Рудник (56 km) са Ибарском магистралом. На основу ових података може се закључити да општина Смедеревска Паланка има добар географски положај. Кроз општину Смедеревска Паланка пролази и железничка пруга Београд-Ниш. У Смедеревској Паланци на Рудинама налази се и истоимени спортски аеродром са травнатом пистом који може да служи и у комерцијалне сврхе.

У геоморфолошком смислу терен је доста једноличан и одређује га наизменично смењивање благо заталасаних брежуљака и долињских равни река Јасенице, Кубршнице и њихових притока. Главне елементе чине површи и речне долине, док планина нема, али је оивичена брежуљцима који представљају крајње обронке шумадијских планина. У средњем и југозападном делу Општине доминирају долине река Јасенице, Кубршнице и Великог Луга. Јужно и југоисточно од долине Јасенице пружају се обронци планине Рудник.

Кроз подручје општине Смедеревска Паланка протичу три реке Јасеница, Кубршница и Велики Луг.

Микролокација

Предузеће ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка, налази се у Смедеревској Паланци, ул. Незнаног Јунака бб, на катастарским парцелама број 1135, 1310/1, 1310/2, 1311, 1138/1, 1138/2, 1138/3, 1138/4, 1138/5, 1139/1, 1139/2, 1139/3, 1140/1 и 1140/2 КО Град Паланка 1. Локација Оператера је у Смедеревској Паланци, на северној периферији града, у улици Незнаног јунака. Пројекат је лоциран између улица Незнаног јунака, Другог Шумадијског Одрода, Југ Богдана и Рингловске.

У окружењу предметне локације је стамбено насеље са стамбеним објектима индивидуалног карактера становања - породичним кућама. Најближи стамбени објекти су стамбени објекти у Рингловској улици, дуж источне ограде комплекса Оператера на удаљености од око 20 m. Између ограде комплекса и дворишта стамбених објеката је Рингловска улица. Улице у окружењу су градске саобраћајнице, са ниским интензитетом саобраћаја. На око 100 m од комплекса Оператера налази се складиште секундарних сировина – металног отпада и пословни објекат – салон намештаја у власништву оператера „ЛУЧА ГРУПА“ д.о.о. На удаљености од 850 m налази се основна школа, а на 260 m западно од локације је градска пијаца и спортски центар са фудбалским игралиштем. На удаљености од око 300 m налази се црква “Свете Петке”. Болница је удаљена око 2 km од локације Оператера.

Најближи водоток је река Кубршница, на удаљености око 900 m, лева притока реке Јасенице, у сливу реке Велике Мораве. На источној страни, на око 950 m од локације фабрике налази се језеро Кудреч. . На око 3,5 km протиче река Јасеница.

На локацији на којој се обавља делатност Оператера изграђени су следећи инфраструктурни објекти:

- електроенергетска дистрибутивна мрежа - ЈП „Електроморава”
- водоводна и канализациона дистрибутивна мрежа - ЈП „Водовод”
- локални гасовод - ЈП „Србијагас”
- ПТТ мрежа - „Телеком Србија”.

Унутар комплекса ИГМ „Опека“ д.о.о. постоји водозахватна грађевина – бунар ВО - 1. На комплексу се налази и мерно-регулациона станица за природни гас, која је у власништву и у надлежности организације за дистрибуцију природног гаса „НИС ЕНЕРГОГАС”.

У састав индустријског комплекса улази депонија залиха сировина глине и песка, примарна прерада и обликовање, сушење и печење опекарских производа. Делатност се обавља у производним халама и на отвореном простору, испред хале примарне прераде и на депонији.

Производно-пословни комплекс предузећа се састоји од следећих објеката:

- Објекат главне капије и портирнице
- Објекат друге портирнице на капији „Језеро“
- Депонија сировина
- Објекат примарне прераде сировине-одлежавалиште глине
- Објекат велике производне хале са тунелском сушаром и тунелском пећи
- Зграда рачуноводсва
- Објекат управне зграде
- Објекат трансформаторске станице
- Објекат гаража
- Магацин уља и мазива
- Зграда продаје
- Зграда мензе и магацина-стоваришта

- Интерна пумпна станица за дизел
- Објекат магацина „Јединства“
- Складиште боца са техничким гасовима
- Објекат складишта отпадног уља
- Гасна станица у власништву ЈП „Србијагас“

Укупна површина комплекса ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка износи 6,56 ha, а заузетост објектима је 13963,6m². У околини фабрике не постоје заштићена подручја природе, археолошка налазишта, на које може утицати обављање активности у фабрици. Предузеће се налази у индустријској зони у којој није регистровано присуство заштићених биљних врста. Према евиденцији Завода за заштиту споменика културе нема регистрованих непокретних културних добара, као ни материјалних и културних добара у ближој околини на коју би могла да утиче индустријска активност циглане.

Оператер је у захтеву за издавање интегрисане дозволе, у Поглављу III.1. Локација, дао потребне податке.

3. Постојеће дозволе, одобрења и сагласности

Оператер ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка, поседује за све постојеће објекте одобрења за изградњу и употребне дозволе.

Уз захтев за издавање интегрисане дозволе оператер је поднео и списак пројеката за изграђено постројење, који су стављени на увид Министарству заштите животне средине приликом обиласка локације и приликом израде нацрта интегрисане дозволе

Оператер поседује *Решење о сагласности на Студију о процени утицаја* на животну средину пројекта производње опеке, црепа и грађевинских производа од печене глине бр.353-02-754/2014-16 од 20.11.2014.године издато од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине.

Оператер поседује *Решење о издавању водне дозволе* за начин, услове и обим захватања воде и довођења подземних вода из бунара, за потребе производног система и испуштање дренажних и пречишћених атмосферских вода и осталих отпадних вода у јавну канализацију Смедеревске Паланке, бр. 2-07-6993/4 од 28.02.2018.године издато од стране ЈВП „Србија воде“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш.

Такође је накнадно прибавио и *Решење о издавању водне дозволе за интерну бензинску станицу*, на к.п.бр.1310/1 КО Смедеревска Паланка 1, Општина Смедеревска Паланка, од 12.12.2018.године, под бројем 9560/2, издату од стране ЈВП „Србијаводе“, Београд, Водопривредни центар „Морава“, Ниш.

Оператер је доставио *Потврду коју је издало ЈП Водовод*, од 16.05.2016.године, о коришћењу услуга испоруке воде и одвођење отпадних вода.

Оператер поседује акта о праву коришћења ресурса *Одобрење за употребу и коришћење објекта површинске експлоатације изграђених на површинском копу Комаревац код Смедеревске Паланке* број: 310-02-00739/2015-02, од 07.10.2015. године, издато од стране Министарства рударства и енергетике, као и *Решење којим се утврђују и оверавају разврстане резерве подземних вода на изворишту* предузећа ИГМ „ОПЕКА“, Смедеревска Паланка, за бунар Б-1, под бр.: 310-02-00918/2013-02, од 01.10.2013.године, издато од стране Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања.

У прилогу ове дозволе налази се листа свих постојећих дозвола, одобрења и сагласности надлежних органа и организација које је оператер приложио уз захтев за издавање интегрисане дозволе, у Поглављу II Одељак 2.2.

4. Главни утицаји на животну средину

Најважније питање у очувању животне средине у процесу производње печене опеке су велика потрошња енергије и емисије загађујућих материја у ваздух. Емисија буке и вибрације током рада машина представљају проблем, а што се тиче отпадних вода, предузеће нема индустријских отпадних вода.

На основу Студије о процени утицаја на животну средину, која је урађена 2014. године за коју је добијена сагласност надлежног министарства (од 20.11.2014. године, бр. 353-02-754/2014-16), предузет је низ мера којима се смањује негативан утицај на околину, у смислу смањења буке, прашине и вибрације. Оператер је спровео техничке и оперативне мере које спречавају или своде на најмању могућу меру негативне утицаје на становништво у окружењу и животну средину – обарање дифузне емисије прашине, спречавање преношења вибрација, смањење емисије буке; набављен је сепаратор за третман атмосферских вода пре упуштања у градски систем атмосферске канализације и реконструисан је емитер тунелске пећи, укопани резервоар за дизел гориво има ревизиони шахт којим се може детектовати пробијање плашта резервоара, обезбеђено је адекватно поступање са опасним отпадом.

Утицај на ваздух:

ВАЗДУХ	
Стационарни извори загађења ваздуха	Број емитера је 2: - E1 - димњак тунелске пећи и - E2 - димњак линије за отпашивање
Списак загађујућих материја које се емитују у ваздух	1. Прашкасте материје 2. Оксиди азота NOx 3. Оксиди сумпора SO ₂ 4. Неорганска једињења флуора и хлора 5. Органска једињења – ТОС 6. Бензен 7. Угљен моноксид СО (емисије SO ₂ су обично занемарљиве)

Емисије у ваздух потичу у највећој мери од дифузне прашине у примарној преради опеке као и сагоревањем природног гаса у тунелској пећи. Печење глине у тунелској пећи представља најзначајнији део процеса, у смислу потрошње енергије и емисија у ваздух (оксиди азота, прашкасте материје, неорганска једињења флуора и хлора, угљен моноксид, органска једињења - ТОС и бензен).

Емисије из тунелске сушаре се могу занемарити обзиром да се целокупни загрејан ваздух који служи за сушење сирових производа доводи из зоне хлађења тунелске пећи. Наиме, три групе за брзо хлађење које се налазе ван зоне печења удубавају атмосферски ваздух између усијаних вагона пећи, хладећи их. Усисни систем извлачи тако загрејан ваздух и транспортује до тунелске сушаре. У сушари се тај ваздух охлади одузимањем влаге од сирових производа и тако обогаћен воденом паром избацује изнад тунелске

сушаре у атмосферу. На тај начин емитује се смеша ваздуха и водене паре, па се може сматрати да нема утицаја на животну средину.

Поред тачкастих постоје и *дифузне емисије* као што су неконтролисане емисије са складишта материјала, саобраћајница за пролаз возила кроз круг фабрике и одређене тачке транспорта и пресипне тачке материјала које нису унутар неког објекта. Дифузне емисије се састоје од прашкастих материја и издувних гасова возила. Оператер има уграђен систем за орошавање сировина (твз.спринклер) у сушном периоду и ветровитим данима, који је постављен поред интерне саобраћајнице којом се креће утоварна кашика са глином, чиме се спречава емисија прашине у околини.

Оператер врши редовну контролу загађења ваздуха мерењем емисије штетних и опасних материја два пута годишње, на основу Уредбе о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, бр. 5/16) и Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС” бр. 111/15), Прилог I, Део III тачка 6.

Утицај на воде:

Постројење током рада ствара:

- санитарно-фекалне воде
- атмосферске воде

ВОДЕ	
Број извора загађења воде	1. Санитарно-фекалне воде 2. Атмосферске воде
Број испуста отпадних вода са координатама тачки испуста по Gauss-Kruger-у:	1. Испуст атмосферских вода у уређени слив Хајдучког потока (ИС-1: улазна цев потока Ф – 400) X=4,914.867,16; Y=7,497.402,76 *само у случају великих вода који се затим улива путем колектора у кишну канализацију 2. Испуст санитарно-фекалне воде у градску канализацију (ИС-2: улаз у колектор Ф - 1000) X=4,914.866,29; Y=7,497.357,35 3. Испуст атмосферске воде у градску канализацију након таложника и сепаратора – (ИС-3: шахта атмосферске канализације) X=4,914.561,65; Y=7,497.236,01
Списак именованих рецепијената (реке, подземна вода)	Хајдучки поток (само у случају великих вода), испуст атмосферских вода
Количина изливене воде у рецепијент	Варира, зависи од временских услова

Списак главних загађујућих материја који се испуштају у реципијент	<ol style="list-style-type: none"> 1. Суспендоване материје, 2. Нафтни угљоводоници
--	---

Технолошке отпадне воде потичу од прања опреме и транспортних средстава, док из процеса производње не постоје, јер вода која се користи за влажење сировина испарава у процесу сушења и печења. Технолошке отпадне воде од прања се јављају веома ретко с обзиром да технолошки процес не захтева стално прање опреме већ се оно обавља само у случајевима ремонта. Технолошке отпадне воде се након примарног третмана таложења, испуштају заједно са санитарним отпадним водама у градску канализацију. Санитарно-фекалне отпадне воде испуштају се у градски колектор фекалне канализације, по условима ЈКП „Водовод“ Смедеревска Паланка.

Атмосферске воде, по прикупљању са кровова објеката и манипулативних површина комплекса, спроводе се сливничким решеткама до ревизионих шахтова преко система од три преливне јаме, које функционишу као гравитациони таложник (сепаратор) и испуштају у колектор градске канализације.

Предузеће не поседује постројење за пречишћавање отпадних вода, осим гравитационог таложника и сепаратора масти и уља за атмосферске воде.

У кругу фабрике ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о., постоји ретензија која има улогу да прихвати велике воде са слива Хајдучког потока и путем колектора се испуштају у кишну канализацију.

Количина отпадне воде која је након примарног третмана испуштена у канализацију за 2016.годину износи 809 m³.

Оператер врши редовну контролу квалитета отпадних вода пре уливања у колектор градске канализације на основу Одлуке о санитарно-техничким условима за испуштање отпадних вода у градску канализацију Смедеревске Паланке, од стране овлашћене лабораторије. Резултати показују да нема прекорачења изнад дозвољених вредности.

Утицај на земљиште и подземне воде:

ЗЕМЉИШТЕ	
Опис технолошких корака у оквиру активности које могу изазвати утицај и дејство на земљиште и земљу	Подземно складиште дизел горива од 60m ³ (обезбеђено је ревизионим шахтом за детектовање у случају цурења)
Заузета површина земљишта	6,56 ha
Листа загађивача ослобођених у земљиште, ако их има	Еуро дизел гориво (у случају цурења)
Списак главних загађивача испуштених у земљиште, ако их има	Не постоји испуштање загађујућих материја у земљиште

Опис посебних ситуација или непланираних догађаја у последњих годину дана или релевантног периода у односу на ситуацију или ефекат, опис било каквих ефеката насталих из тих ситуација (удеси, почетни радови итд)	За последњих 10 година, није било неких посебних ситуација или непланираних догађаја, који могу довести до контаминације земљишта или неконтролисаних емисија
Опис промена квалитета земљишта / земље, које су резултат рада инсталације, ако их има	Нема

Са предметног постројења нема директног испуштања отпадних вода у подземне воде нити у земљиште. Све манипулативне површине у кругу постројења су асфалтиране. С обзиром да је простор на ком се одвијају привредне делатности асфалтиран и спојен са интерним системом одвођења вода, у случају квара на возилима, цурења уља, антифриза, неће доћи до загађења земљишта.

Отпад:

У процесу производње опеке у фабрици, током редовног рада, генеришу се разне врсте отпада који је по карактеру: опасан и неопасан. Све врсте отпада су производ начина производње и грубо се могу поделити по месту настанка на:

- отпад из процеса производње;
- отпад из процеса паковања;
- отпад из процеса одржавања опреме;
- отпад из радионице одржавања возног парка и
- комунални отпад.

Опасан отпад је следећи: истрошени акумулатори, отпад од електричних и електронских производа, отпадно уље и муљеви из сепаратора уље/вода. Овај отпад се привремено складишти у непропусним пластичним судовима (акумулатори); металним бурадима (отпадно уље и муљеви из сепаратора уље/вода), на дрвеним палетама, са бетонском подлогом, ограђен и наткривен. Бурад су затворена металним поклопцима и обележена. Сва количина генерисаног отпада се предаје овлашћеним предузећима које га преузимају на третман. Отпад је одложен на више предвиђених локација и предаје се овлашћеним предузећима које имају дозволу за складиштење, транспорт и третман, са правилним кретањем документације предметног отпада, нема сопствену локацију за одлагање отпада, већ само привремено одлагање до испоруке овлашћеним оператерима.

Неопасан отпад је следећи: суви и печени лом, истрошене гуме, дрвени отпад –палете, метални отпад од стругања и обраде ферометала, метални отпад, пластични отпад, папирни отпад, комунални отпад.

Податке о количинама генерисаног отпада оператер је дао у прилогу захтева: План управљања отпадом.

ОТПАД	
Списак врста отпада генерисаних унутар постројења и унутар једне или више активности	<ul style="list-style-type: none"> • сирови шкарт • суви лом • печени лом • метални отпад • картонски калемови • дрвене палете • пластичне траке • гуме • отпадна моторна и хидраулична уља • електронски и електрични отпад • комунални отпад
Годишња количина генерисаног отпада	<ul style="list-style-type: none"> • око 0,5 t опасног отпада у 2014.години • око 70 t неопасног отпада у 2014.години
Списак објеката за управљање отпадом у функцији у оквиру постројења (постројење за рециклажу, депонија, други објекти ...)	Објекат складишта опасног отпада – затворен и наткривен

Бука:

Главни извори буке са аспекта заштите животне средине на локацији Оператера, на отвореном простору су следећи: транспортна возила глине од копова до одлагалишта, грађевинска механизација унутар локације постројења, систем за отпашивање, систем за одсисавање топлог ваздуха из сушара. Извори буке у затвореном простору су: колни млин, груби млин, фини млин, компресор. У непосредној близини постројења постоје индивидуални стамбени објекти на само 20 m.

Током редовног рада фабрике постоји утицај вибрација у животној средини нарочито из објекта примарне прераде услед рада колног млина. Оператер је извео меру антивибрационог тампонирања.

Удеси:

Акцидентне односно хаваријске ситуације које се могу изазвати у фабрици су: пожари, експлозије, цурење опасних материја или комбиновани акциденти. У циљу поузданог управљања ризиком спроводе се планиране мере заштите. За гашење евентуалних пожара на објекту, изведена је спољна и унутрашња хидрантска мрежа, системи за дојаву пожара и програми обавезне теоријске и практичне обуке радника. Дефекти цурења су могући, али је постројење тако пројектовано да је немогућа контаминација земљишта и водотока.

Главне утицаје рада постројења на животну средину оператер је описао у делу захтева П.3. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину.

5. Коментари/мишљења

У току спровођења процедуре издавања интегрисане дозволе, а након подношења комплетног захтева за издавање интегрисане дозволе, као и комплетне документације, од стране оператера, број 353-01-02037/2010-02, надлежни орган, Министарство заштите животне средине, издало је обавештење за јавност о пријему комплетног захтева за издавање интегрисане дозволе у дневном листу „Српски Телеграф“, дана 20.04.2018. године. Такође, о пријему захтева упућено је писмено обавештење јединици локалне самоуправе Општини Смедеревска Паланка, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичкој дирекцији за воде, као и Заводу за заштиту природе Републике Србије.

Након израђеног нацрта интегрисане дозволе, у складу са законом, спроведен је јавни увид у израђени нацрт дозволе и пратећу документацију. Надлежни орган је издао обавештење за јавност о израђеном нацрту интегрисане дозволе у дневном листу „Српски Телеграф“ од 28.06.2018.године. Такође о израђеном нацрту интегрисане дозволе упућено је писмено обавештење јединици локалне самоуправе Општини Смедеревска Паланка, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичкој дирекцији за воде, као и Заводу за заштиту природе Републике Србије.

Други органи и организације, као и представници заинтересоване јавности могли су да доставе своја мишљења за захтев, као и на нацрт дозволе Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема обавештења о поднетом захтеву и обавештења о урађеном нацрту интегрисане дозволе.

5.1. Органи локалне самоуправе (општина/град)

- Нема коментара.

5.2. Јавних и других институција

- На захтев за издавање интегрисане дозволе, као и на сам нацрт дозволе Завод за заштиту природе Републике Србије је дао позитивно мишљење..

5.3. Надлежних органа других држава у случају прекограничног загађивања

- Рад фабрике ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о Смедеревска Паланка, нема утицаја на прекогранично загађење.

5.4. Представника заинтересоване јавности

- Нема коментара.

6. Процена захтева

6.1 Примена најбољих доступних техника

За процену процеса и активности у постројењу ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка, и усаглашености са најбољим доступним техникама, оператер је урадио детаљну усклађеност са Референтним документом о најбољим доступним техникама за ову врсту индустрије - *Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*. Када је у питању енергетска ефикасност поређењем су обухваћене мере дате у референтном документу - *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency, Februar 2009*. Такође је коришћен документ *Reference Document on the General Principles of Monitoring, July 2003*.

Усаглашеност је постигнута код следећих релевантних најбољих доступних техника

поменутих референтних докумената:

1. Управљања заштитом животне средине – Оператер има Политику заштите животне средине а такође имплементира и Систем управљања заштитом животне средине у складу са стандардом ISO 14001 у континуитету од 2005.године (последња акредитација од 31.05.2017.)
2. Технолошки ток производње је усаглашен са најбоље доступним техникама производње опекарских производа -аутоматска контрола рада тунелске пећи и тунелске сушаре (од 2003.године - Италијанска фирма COSMEC)
3. Постизање минималне специфичне потрошње енергије (оптимизација топлотних услова (криве печења) у зонама предгревања, печења и одгревања; одвођење целокупне количине топлоте из зоне одгревања у сушаре; улаз полупроизвода у зону предгревања са минималним садржајем влаге; Топао ваздух који се добија хлађењем таванице пећи, користи се као примарни ваздух за сагоревање гаса у процесу
4. Емисије прашкастих материја – смањење дифузних емисија прашине постиже се следећим поступцима: процеси прераде и обликовања глине се одвијају у затвореном простору, путеви за манипулацију глине су бетонирани, у сувим временским периодима се врши прскање водом површина где се одвијају прашњаве операције; ускладиштена глина и песак су просечне влажности 12%;
5. Емисије прашкастих материја из стационарних извора – Каналисана емисија прашине, простори у којима се одвијају прашњаве активности, процеси млевења и мешања, се отпрашују применом постројења за отпрашивање (врећастих филтера); тунелска сушара има емисију влажних гасова кроз огромну таложну комору тако да је емисија прашкастих материја изузетно мала; захваљујући редовном усисавању вагона тунелске пећи емисија прашкастих материја на овом емилтеру је испод 10 mg/m³
6. Контрола улазних сировина и горива које улазе у процес (лабораторијска контрола улазних сировина; коришћење горива са ниским садржајем сумпора, азота, хлора, метала и испарљивих органских једињења)
7. Редовно праћење и мерење процесних параметара (притисак, проток) и емисија
8. Одржавање ниског нивоа емисија загађујућих материја у ваздух: прашкасте материје, NO_x, SO₂, HF, HCl, бензен, CO;
9. Оптимизација процеса сагоревања познавањем квалитета горива у процесу
10. Смањење потрошње електричне енергије - применом система управљања електричном енергијом; употребом опреме са високом енергетском ефикасношћу
11. Емисије у воде (санитарне и атмосферске воде); предузеће нема технолошких отпадних вода – примењују се таложници и сепаратори
12. Управљање отпадом (поновна употреба сувог лома, прашине сакупљене у производном процесу; складиштење отпада на непропусним и отпорним

подлогама; дефинисање токова кретања отпада код оператера и начин предвиђен прописима; јасно означавање врсте отпада

13. Заштита подземних вода - сви складиштени материјали на локацији су у прихватним посудама, уз коришћење предвиђених радних и инцидентних техника за превенцију и техника за руковање, нема испуштања отпадних вода у подземно водно тело
14. Утицај на вибрације - антивибрационо тампонирање – мера је урађена према предвиђеном Програму мера (децембар 2018.године)

Делимична усаглашеност са најбољим доступним техникама постоји код:

1. Емисија буке и дифузионе прашине – предвиђен засад зелене оgrade (Рок: 30. мај 2019.године)

Уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је приложио и Програм мера прилагођавања рада постојећег постројења условима прописаним Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, где су описане мере које намерава да предузме у циљу усклађивања са ВАТ захтевима (захтевима најбољих доступних техника), тамо где је то неопходно, као и временском динамиком спровођења тих мера и динамиком финансирања (Документација – Прилог)

6.2. Коришћење ресурса

- **Сировине и помоћни материјали**

Као основну сировину за производњу грађевинског блока (опеке) Оператер користи глину из лежишта „Коморавец“. За експлоатацију глине Оператер поседује одобрење од Министарства рударства и енергетике за експлоатацију опекарских сировина бр. 310-02-00739/2015-02 од 07.10.2015.године на површинском копу „Коморавец“ код Смедеревске Паланке на експлоатационом пољу 423. Ова глина је илитског типа (илит-неширући минерал величине глине, фило-силикат или слојевити алумино-силикат) са примесама монтморилонита и каолина. Хемијском анализом утврђено је да највише садржи SiO_2 (60%) и Al_2O_3 (20%), док остатак чине Fe_2O_3 , CaO , MgO , Na_2O и K_2O . Опекарске глине лежишта „Комаревац“ су хомогеног квалитета, али са израженим скупљањем у процесу сушења, па је за добијање квалитетног опекарског производа, неопходно додавање опошћивача (песак, млевени шкарт или нека опекарска глина неосетљива на сушење) у основну сировину-опекарску глину.

Фабрика годишње утроши 60000 t глине, 30000 t песка и 4200 m³ воде у свом производном процесу, међутим од 2013.године, процес производње се обавља само у летњем периоду године тако да су ове количине ипак мање.

Смањење утрошка сировина постиже се контролом свих параметара процеса како се не би стварао сирови, суви и печени шкарт. То значи редовно праћење притиска, температуре и влаге у свим фазама процеса, јер свако одступање од задатих вредности доводи до појаве шкарта. Такође, враћањем шкарта поново у процес смањује се утрошак сировина. То је решено постављањем система повратних трака које шкарт враћају поново у процес. На тај начин постиже се смањење утрошка сировине, воде и енергије. Оператер не производи фасадне опекарије нити цреп тако да се не користе никакви додатни адитиви нити боје.

У процесу производње се не користе опасне хемијске супстанце и хемијски производи као сировине или помоћни материјали.

Податке о коришћењу сировина и помоћних материјала са максимално предвиђеном годишњом потрошњом истих, оператер је дао у Прилогу: Табеларни преглед, Табела бр.1 Коришћење сировина и помоћних материјала.

- **Вода**

Водоснабдевање фабрике се остварује преко сопственог извора бунара Б-1, искључиво за технолошки процес и из градске водоводне мреже за санитарне потребе, према условима ЈКП „Водовод“ Смедеревска Паланка.

Од укупне потрошње воде око 5% се потроши за санитарне сврхе, а остало на процес производње и за поливање саобраћајница. Достављена је Изјава о захваћеним количинама воде из бунара, која износи за 2016.годину 3115 m³ а за 2017.годину 4204 m³. Потрошња воде по тони производа за 2012. годину износи 90 l/t, за 2013. годину 87 l/t, а за 2014. годину 86 l/t.

Вода за технолошке потребе користи се из водозахватне грађевине - бунара Б-1 лоцираног унутар комплекса Оператера, дубине 14 m. Овереним и разврстаним резервама дати су подаци о бунару Б-1: Q=0,8 l/s, резерве Q=0,9 l/s.

Координате бунара Б-1 по Gauss-Kruger-у: X=4,914.866,88; Y=7,497.352,19

Техничка вода се у технолошком процесу користи само за влажење глине како би се она могла обликовати. Додавање воде се врши поступно у различитим фазама примарне прераде: поред сандучастих додача за песак и глину, изнад гуменог транспортера; изнад колног млина, који електронски контролише потребну количину воде; изнад хомогенизатора на преси, дозирање воде је у зависности од протока глине из одлежавалишта; у самом кориту двоосовинске мешалице, чије дозирање контролише манометар пресе, тј. ако је глина тврда, манометар повећава воду, а ако је глина мека, искључује воду.

Водом за пиће и санитарне потребе снабдева се из постојеће градске водоводне мреже, у количини 600 m³/год, а фекалне отпадне воде се испуштају у јавну канализацију општине Смедеревска Паланка.

Податке о потрошњи воде оператер је дао у Поглављу III.4.3 и у Табели 10. у Прилогу: Табеларни прегледи.

- **Енергија**

Производња грађевинског материјала (шупљи блокови, цигле, испуне и ферт каналице) је енергетски интензивна. У укупним трошковима производње енергенти учествују са уделом у просеку од 60%.

За потребе рада Оператер користи следеће енергенте:

- Природни гас
- Електричну енергију -
- Еуро дизел гориво - користи се за потребе транспорта

Снабдевање природним гасом врши се из мерно-регулационе станице (МРС) инсталиране на комплексу ИГМ „Опека“ д.о.о. у власништву и у надлежности ЈП „Србијагас“. Мерно-регулациона станица (МРС) изведена је према захтевима за такву врсту објеката, а у складу са ЈП „Србијагас“. Земни гас се користи за добијање топлотне енергије за рад тунелске сушаре, тунелске пећи и за загревање објекта примарне прераде у току зимског периода. Потрошња земног гаса на годишњем нивоу је око 3.200.000 m³. Електрична енергија се користи за осветљење, за рад инсталиране опреме, за загревање просторија управне зграде и портирнице у току зимског периода. Потрошња електричне енергије на годишњем нивоу износи око 4.500.000 kWh.

Објекти у оквиру комплекса Оператера се напајају електричном енергијом из трансформаторске станице ТС 10/04 kV, према условима ЈП „Електроморава”.

За складиштење еуродизел горива постоји изграђена бензинска станица са надстрешницом, једним подземним резервоаром запремине 60 m³, справом за мерење течних горива и прекидачем за уземљење ауто-цистерне. Еуро дизел гориво се користи за рад мотора средстава унутрашњег транспорта. Потрошња дизел горива на годишњем нивоу је била 41.6 t у 2012. години, 22,8 t у 2015., а 38,2 t у 2017. години.

Смањење потрошње енергената, током последњих десет година, је великим делом резултат рационализације производње (реконструкција погона, смањење времена пролаза робе кроз пећ, уградња инвертера итд.), а другим делом резултат је смањења производње.

Податке о коришћењу енергије оператер је дао у Поглављу III.4.2. захтева.

Уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је приложио и План мера за ефикасно коришћење енергије.

6.3. Емисије у ваздух и њихов утицај на животну средину

У току процеса производње долази до емисије прашкастих материја - из објекта примарне прераде сировине, приликом манипулације транспортних возила на локалној депонији сировина и саобраћајница унутар комплекса, лебдења прашине са складишта сировина (жутог песка и глине); емисије загађујућих материја приликом сагоревања земног гаса који се користи за добијање топлотне енергије у тунелској пећи (NO_x - изражених као NO₂, SO₂, HCl, HF, C₆H₆, органских материја - ТОС и прашкастих материја; емисије загађујућих материја које настају приликом сагоревања дизел горива из мотора транспортних средстава унутрашњег и спољашњег транспорта.

У оквиру фабричког круга ИГМ „Опека“-д.о.о. инсталирана су два стационарна извора емисије и то:

- метални димњак тунелске пећи и
- метални димњак линије за отпрашивање.

За добијање топлотне енергије, неопходне за рад тунелске пећи користи се земни гас. Природни (земни) гас спада у најчистија, најсигурнија и најкориснија горива доступна људима.

Постројења за третман загађујућих материја - У објекту примарне прераде сировина (објекат одлежавалишта), врши се справљање смеше за израду опекарских производа (мешање и млевење глине, песка и воде, која се затим кроз технолошки поступак хомогенизује), долази до стварања прашине. У објекту примарне прераде инсталирани су додавачи глине, колни млин, груби и фини диференцијални млин. Са грубог и финог млина, издваја се прашина, која се одводи линијом за отпрашивање. Издвојена прашина се проводи кроз суве филтере система за пречишћавање. За третман загађујућих материја Оператер користи **отпрашивач са врећастим филтерима** (израђивач пројекта „UNITEN“ а.д., Смедерево, јануар 2003. године). Пречишћени гасови испуштају се из врећастог филтера у атмосферу. Сакупљене прашкасте материје враћају се у процес одговарајућим транспортерима. Емисија гасова на филтеру за отпрашивање одвија се 10 h радним данима у току сезоне.

Дифузни извори емисија су неконтролисане емисије са депоније глине, отворених силоса глине, пролаза возила при довозу глине и дистрибуција производа.

Дифузне емисије састоје се од *прашканих материја* и *издувних гасова возила*.

До емисије *прашканих материја* у ваздух долази и при истовару глине и песка на локалној депонији сировина, равнању материјала утоваривачем, захватању сировина и одвожењу до сандучастог додавача, извожењу сировог и сувог лома из објекта хале на депонију, у свакодневној манипулацији средствима транспорта.

Оператер поседује систем за орошавање тако да врши стално влажење дела локације где се врши привремено складиштење глине и песка (инсталиран у јуну 2015.године). Око локације складишта сировина налазе се засади високог зеленила (април 2010. године) нарочито према делу стамбених објеката.

Емисије *издувних гасова из мотора* са унутрашњим сагоревањем карактеришу се периодичним повећаним концентracијама CO, CO₂, NO_x, SO₂, Pb, VOC и прашканих материја. Загађујуће материје као што су издувни гасови, по интензитету емисије спадају у мање изворе емисије.

Оператер је извршио мере у циљу усаглашавања с најбољим доступним техникама и наставља са споровођењем следећих мера:

- **постављен је систем за орошавање глине на месту преласка са додавача на транспортне траке**
- **влажење одлагалишта у ветровитим данима**
- **влажење транспортних путева и редовно одржавање фабричког круга**

Саобраћајнице у кругу фабрике су асфалтиране. Наведене предузете мере у складу су са препорукама најбољих доступних техника.

У процесу производње блоковског грађевинског производа у фабрици ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка не користе се материје са снажно израженим мирисом.

Утицај емисија на квалитет амбијенталног ваздуха до сада није мерен. Уколико буде неопходно, мерење ће се изводити према Закону о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13) и Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13).

Податке о емисијама у ваздух, Оператер је дао у захтеву у: Поглављу III.5. Емисије у ваздух, Прилогу 2. тачка 3.Емисије у ваздух и њихова контрола, табелама 11-21, као и у Плану вршења мониторинга.

6.4 Емисије у воде и њихов утицај на животну средину

Оператер поседује *Решење о издавању водне дозволе* за начин, услове и обим захватања воде и довођења подземних вода из бунара, за потребе производног система и испуштање дренажних и пречишћених атмосферских вода и осталих отпадних вода у јавну канализацију Смедеревске Паланке. Бр. 2-07-6993/4 од 28.02.2018.године, издато од стране ЈВП „Србија воде“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш. Ова дозвола је саставни део документације која је предата уз захтев за добијање интегрисане дозволе.

Такође је накнадно прибавио и *Решење о издавању водне дозволе за интерну бензинску станицу*, на к.п.бр.1310/1 КО Смедеревска Паланка 1, Општина Смедеревска Паланка, је достављена дана 13.12.2018.године, под бројем 9560/2, издата од стране ЈВП „Србијаводе“, Београд, Водопривредни центар „Морава“, Ниш.

Водоснабдевање фабрике за технолошки процес (корекцију влажности глине у процесу примарне прераде и за поливање сировина) се остварује преко сопственог извора, бунара Б-1, а за санитарне потребе из градске водоводне мреже, према условима ЈКП „Водовод“ Смедеревска Паланка.

У фабрици постоји уграђен мерач протока захваћене воде и мерач протока испуштене отпадне воде. Постојећи канализациони систем циглане је решен по сепарационом систему.

У производном процесу, према техничкој документацији, не настају технолошке отпадне воде. На подручју комплекса фабрике ИГМ „Опека“ д.о.о. Смедеревска Паланка генеришу се следећи токови отпадних вода:

- санитарно-фекалне,
- атмосферске;

Санитарно-фекалне отпадне воде- настају коришћењем воде из градске водоводне мреже у санитарним чворовима управне зграде и производне хале. Ове воде се одводе у систем састављен од три преливне јаме који функционише као гравитациони таложник, изласком из таложника упуштају се у колектор градске канализације (ИС-2).

Атмосферске воде се прикупљају са кровова објеката и манипулативних површина и после третмана преко система таложника и сепаратора масти и уља, испуштају у градску канализацију (ИС-3). Терен на локацији је благо нагнут према југу.

У случају великих вода, на комплексу постоји ретензија која има улогу да прихвати велике воде са слива Хајдучког потока, које се затим испуштају у колектор градске кишне канализације, а потом у реку Кубршницу. Улазна цев потока постављена је на северном делу локације (ИС-1).

На локацији фабрике нема испуштања отпадних вода у подземне воде.

На основу испитивања квалитета отпадних вода може се констатовати да отпадне воде немају негативан утицај на реципијент. Најближи водоток је река Кубршница, која је према Одлуци о утврђивању Пописа вода I реда. („Сл.гласник РС“ бр.83/10). На основу Уредбе о категоризацији, река Кубршница припада III категорији („Сл.гласник СРС“ бр.5/68).

Податке о емисијама штетних и отпадних материја у воде, мониторингу, Оператер је дао у захтеву у: Поглављу III.6. Емисије штетних и опасних материја у воде, Прилогу 2., табелама 22-34, као и у Плану вршења мониторинга.

6.5 Заштита земљишта

На локацији фабрике, до сада нису вршена мерења квалитета земљишта нити подземних вода.

За складиштење Еуро дизел горива постоји изграђена пумпна станица са надстрешницом, једним подземним резервоаром запремине 60 m³, мерачем потрошње горива и прекидачем за уземљење ауто-цистерне. Сва опрема на објекту интерне бензинске станице одговара захтевима стандарда за против-експлозијску заштиту SRPS NS8.010/1987 и Правилнику о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштењу и претакању запаљивих течности (“Сл. лист СФРЈ” бр. 20/71 и 23/71), односно и примењене су прописне мере против-експлозијске заштите.

Оператер поседује Решење о издавању водне дозволе за интерну бензинску станицу, на к.п.бр.1310/1 КО Смедеревска Паланка 1, Општина Смедеревска Паланка, о од 12.12.2018.године, под бројем 9560/2, издата од стране ЈВП „Србијаводе“, Београд, Водопривредни центар „Морава“, Ниш.

Заштиту земљишта и подземних вода оператер је обрадио у захтеву за добијање интегрисане дозволе у Поглављу III.7. Заштиту земљишта и подземних вода

6.6. Управљање отпадом

У процесу производње у фабрици Оператера, генеришу се разне врсте отпада.

На основу места настанка идентификоване су следеће врсте отпада:

- отпад који се генерише у процесу производње,
- отпад који настаје у радионицама одржавања опреме
- отпад из радионица за одржавање возног парка
- комунални отпад.

По карактеру генерисани отпад у фабрици је опасан и неопасан.

Разврставање отпада

У фабрици Оператера, врши се разврставање отпада приликом његовог настанка у погонима и за то постоји дефинисана писана процедура. Разврставање се врши одмах на месту настанка отпада. Разврстани отпад се одлаже на планом предвиђена места за привремено одлагање и предаје овлашћеном оператеру за третман, транспорт и складиштење предметног отпада.

Привремено складиштење отпада

Генерисани отпад се одлаже на привремена одлагалишта на отвореном или у затвореном простору (зависно од врсте отпада) који је приказан на ситуационом плану у Плану управљања отпадом. Периодично се отпад предаје овлашћеним правним лицима са дозволом за превоз, складиштење или третман одређене врсте отпада.

Привремено складиштење *опасног отпада* је затвореног типа, са кровом и бетонском подлогом. Осим тога снабдевано је системом за спречавање удеса и системом за заштиту од пожара. Опасан отпад који се генерише (стари акумулатори, отпадно уље, отпад од електричних уређаја и електронских производа), се одвојено сакупља у затворене посуде означене са натписом „*опасан отпад*“ и називом врсте отпада и обележене ознаком из каталога, а потом се адекватно складишти у привремено складиште опасног отпада.

Привремено складиштење *неопасног* отпада врши се за следеће врсте неопасног отпада: сирови шкарт, суви лом, печени лом, метални отпад, картонски калемови, стреч фолија, дрвене палете и пластичне траке за везивање готовог производа, дрвени отпад (палете и рамнице), као и привремено складиштење амбалажног отпада (пластична амбалажа, папир и картон и дрвена амбалажа).

Као комунални отпад се јавља мешани комунални отпад и он се одлаже у пластичне контејнере и збрињава преко овлашћеног оператера.

Превоз отпада

Оператер не врши транспорт отпада ван фабрике, а у самој фабрици, настали отпад са било које линије, до привремених складишта обавља се интерним транспортом. Отпад који се транспортује ван фабрике врше овлашћени оператери. Услугу транспорта у том случају за њега врши овлашћени оператер, са ким предузеће има потписан уговор. Пuteви кретања отпада у самом предузећу и ван њега су строго дефинисани.

Прерада отпада: третман и рециклажа

Неопасан отпад који се генерише у производном процесу, сирови шкарт и суви лом, настали у процесу обликовања и сушења опекарских производа, одлажу се на депонију сировина у кругу комплекса, квасе, услед чега се разлажу а затим мешају са глином и поново враћају у процес производње.

Печени лом се привремено одлаже на ивици депоније сировина, и периодично одвози са локације и користи за насипање локалних путева до локација са којих се експлоатише глина и песак.

Картонски калемови, стреч фолија, дрвене палете и пластичне траке за везивање готовог производа привремено се складиште у магацину стоваришта (објекат зграда мензе и магацина-стоваришта).

Комунални чврсти отпад одлаже се у контејнер, који надлежно комунално предузеће периодично празни и садржај одлаже на локалну депонију.

Сав неопасан отпад који се генерише у фабрици Оператера, продаје се оператерима овлашћеним за третман те врсте отпада. Опасан отпад по Уговору, преузима испоручилац сировине од кога је тај отпад и настао.

Одлагање отпада

Оператер не врши одлагање отпада, већ сав генерисани отпад предаје овлашћеним организацијама који отпад превозе до места коначног третмана. Оператер има потписан уговор са овлашћеним оператером за одлагање комуналног отпада.

Контрола и мерење

У фабрици Оператера, спроводе се активности контроле и мерења (анализа) у оквиру управљања отпадом, од момента његовог настанка до тренутка коначног збрињавања. За сав отпад урађене су анализе испитивања отпада одређивањем карактера отпада и опасних материја које се налазе у њиховом саставу.

Оператер је у захтеву дефинисао процес управљања отпадом у постројењу: сакупљање и раздвајање отпада, привремено складиштење отпада, превоз отпада, упућивање отпада на третман и рециклажу код других оператера, одлагање отпада, контролу и мерење (анализе) отпада и документовање и извештавање.

Податке о управљању отпадом, предузетим мерама за управљање отпадом, мониторингу, Оператер је дао у захтеву у Поглављу III.8. Управљање отпадом, затим у Плану управљања отпадом, Плану вршења мониторинга и Табелама 35 – 37.

6.7 Бука и вибрације

Подручје на коме се налази Оператер није акустички зонирано од стране надлежних општинских органа у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник” бр. 72/10), тако да садржај микролокације одређује карактер посматраног простора. На основу ГУП –а Смедеревска Паланка 2010., Дирекција за изградњу и грађевинско земљиште ЈП Смедеревска Паланка (намена земљишта на локацији ИГМ „Опека“ д.о.о. - индустрија, ван круга фабрике - становање-зоне средњих густина 31-60 становник/ha), а с обзиром на карактер објеката на датој локацији, посматрано подручје се може дефинисати у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона (“Сл. Гласник РС” бр.72/10), као **зона 3** - Чисто стамбена подручја.

Извори буке на локацији Оператера се налазе, приликом рада, на источној страни комплекса и то у објекту примарне прераде, под надстрешницом поред објекта примарне прераде и на простору за складиштење сировина.

Изворе буке, при уобичајеном обављању делатности, чини следећа опрема:

- Опрема примарне прераде:
  - Сандучасти додавач,
  - Тракасти транспортер,
  - Систем за отпашивање (ради кад је сировина сува),
  - Опрема у објекту примарне прераде (транспортери, млин)

- Утоваривач
- Багер ровокопач
- Камиони кипери на истовару материјала

Утоваривач снабдева примарну прераду материјалом, превозењем материјала и пуњењем сандучастог додавача и повремено врши равнање материјала на депонији сировина. Багер ровокопач повремено, за време суше, врши раскопавање сировина.

Упоредо са појавом буке на локацији оператера долази и до појаве потреса, односно **вибрација** услед рада инсталиране опреме-сандучастог додавача и млинова који се користе у процесу примарне прераде сировина. Вибрације су осцилације са фреквенцијом нижом од 16 Hz које не чујемо као звук, али их организам осећа. Извори вибрација могу бити:

- машине и снажна индустријска постројења
- алати којима запослени рукује
- возила и самоходне машине (грађевинске, пољопривредне и др.)

Оператер је извршио мере смањења буке и вибрација, након повишених измерених вредности буке и жалби околног становништва од 2012.године и то:

- **спољна депоније глине сада је премештена и представља бедем глине према комшилуку који смањује буку од механизације-утоварача**
- **склопљен је уговор са транспортером који има врло добру механизацију и ради врло професионално, тако да се за много краће време донесе сировина**
- **објекти прераде су изоловани (затворени)**
- **постављени су гумени амортизери на млиновима чиме се смањују вибрације на тло**
- **израђен је канал који раздваја објекат примарне прераде као извор вибрација од околног насеља и испуњен је антивибрационим материјалом**

Мерења буке у кругу фабрике и у животној средини врше се од стране овлашћене организације. Мерење буке вршено је на две метне тачке. Мерна тачка МТ1 је била у зони утицаја, у затвореној просторији у којој бораве људи - дневној соби стамбеног објекта у власништву Душанке Тасковић, Смедеревска Паланка, Рингловска 14. Мерна тачка МТ2 је била у зони утицаја, на отвореном простору, на трему стамбеног објекта у власништву Душанке Тасковић, Смедеревска Паланка, Рингловска 14.

Резултати мерења (од 07.07.2014.) показују да су измерене вредности укупне буке при уобичајеном раду испод граничних вредности индикатора буке, односно у МТ1 измерено је 28dB од дозвољених 35dB - за унутрашњи простор (дан), а у МТ2 је 49dB укупни ниво за отворени простор, од дозвољених 55dB (дан).

Планом мониторинга животне средине Оператер је предвидео да мерење буке спроводи на два референтна места у циљу испитивања усклађености емитованог нивоа буке са прописаним нивоима.

Податке о буци и вибрацијама, мерама за смањење нивоа буке и мониторингу оператер је дао у захтеву у: Поглављу III.9. Бука и вибрације, у Прилогу: Документација – План вршења мониторинга и Табели 38.

6.8 Ризик од удеса и план хитних мера

У области заштите од хемијског удеса оператер **није севесо постројење** тако да не подлеже изради документа о Политика превенције од удеса, нити докумената Извештај о безбедности и План заштите од удеса, на основу Листе опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења.

У Поглављу III.10. захтева оператер је дао План заштите од удеса, где је обрадио мере заштите животне средине у току редовног рада објекта, мере заштите у случају удеса и мере заштите по престанку рада. Могуће акцидентне односно хаваријске ситуације које се у фабрици могу јавити су: пожари, експлозије, цурење опасних материја или комбиновани акциденти. На основу могућих последица по живот и здравље људи, као и животну средину ризик се оцењује као средњи (III ниво удеса).

- **Нестабилни начин рада постројења**

Највећи ризик у функционисању технолошког процеса је нагло покретање и заустављање производње, због тунелске пећи која је осетљива на нагле промене температуре. Узроци оваквог нестабилног начина рада могу бити:

- престанак снабдевања земног гаса,
- квар на неком делу постројења чије отклањање дуже траје.

У Поглављу III.11 захтева оператер је обрадио мере у случају нестабилних начина рада постројења, којима се утврђују процедуре за осигуравање контролисаног начина рада у циљу заштите животне средине. У случају изненадног престанка производње илиотказа опреме, систем аутоматски детектује квар и поступак заустављања производње тече по тачно утврђеном редоследу поступака.

6.9 Процена мера у случају престанка рада постројења

План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења којим се умањују или у потпуности уклањају негативни утицаји рада фабрике за производњу опеке на животну средину, дат је у Прилогу III.12

Мере које би требало предузети, како би се избегао штетан утицај на животну околину при дефинитивном престанку рада се односе на:

- грађевинске објекте
- машинску и електроопрему
- фабрички круг

Грађевински објекти се могу адаптирати за нову делатност, у зависности од врсте делатности, која свакако не би угрожавала животну средину у окружењу. Они су сагарађени од монтажних челичних конструкција и изолационих панела, тако да је лако могуће демонтирати их, преправити или продати, било за изградњу нових објеката било као секундарне сировине.

Машинска и електро-опрема се након монтаже, разврставања и конзервисања машинских делова и електро-опреме, ставља на берзу половних цигларских машина и опреме, која је у читавој Европи врло развијена.

Сви делови и позиције који нису обухваћени пренаменом или нису продати, били би разврстани и привремено складиштени као отпад, онако како је предвиђено планом управљања отпадом.

Фабрички круг површине око 7 хектара, не захтева велику интервенцију, пошто је у потпуности култивисан, са однегованим зеленилом, транспортним путевима, платоима за лагеровање готових производа. Изузетак је депонија глине и песка која је формирана на равној земљаној површини. Рекултивација би подразумевала, благовремени, потпуни утрошак тих сировина непосредно пре испланираног стајања, до нивоа првобитног тла, односно хумусног слоја. Након тога би требало искултивисати ту површину и засејати травом. Обзиром на велику површину фабричког круга, и постојање комплетне инфраструктуре, могућа је пренамена и продаја једног дела земљишта као градско грађевинско земљиште за стамбену изградњу, чиме би се покрили трошкови адаптације постојећих објеката.

Оператер ће након извршене санације терена обавити сва потребна истраживања како би се елиминисала свака могућност негативног утицаја фабрике на животну средину.

6.10 Закључак процене

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је оператер ИГМ „Опека“ д.о.о Смедеревска Паланка, предао Министарству животне средине и просторног планирања под бр.353-01-02037/2010-02, израђен је у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине као и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе.

Оператер је уз захтев за издавање интегрисане дозволе поднео и потребну документацију у складу са чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је поднео оператер садржи све што је прописано постојећом законском регулативом. У захтеву је оператер приказао усклађеност рада постројења са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

III УСЛОВИ

1. Важност интегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева

1.1 Важност

Ова дозвола важи **10 (десет)** година.

1.2 Рок за подношење новог захтева

Септембар 2028. године

2. Рад и управљање постројењем

2.1 Рад и управљање

Оператер ИГМ „Опека“ д.о.о. Смедеревска Паланка се бави ископом глине и њеном даљом прерадом, полумокрим поступком до финалног производа висококвалитетног блока за потребе грађевинске делатности.

Процес производње обухвата:

- експлоатацију глине, допрему и складиштење сировине на локалној депонији (глиниште је удаљено око 5 km);
- примарна прерада сировина и одлежавање;
- фина прерада и обликовање сирових производа;
- сушење;
- печење;
- паковање и складиштење готових производа.

Циглана постоји на овој локацији од 1898. године. Уместо кружне пећи на мазут, 1986. године изграђена је тунелска пећ на гас. Свеобухватна реконструкција са потпуном аутоматизациом урађена је након приватизације 2002-2003. године.

Пројектовани капацитет производње грађевинског блока је следећи:

-капацитет тунелске пећи је **280 t/дан** готових производа

Број запослених у ИГМ „Опека“ д.о.о. Смедеревска Паланка је **53**.

Управљачка структура дефинисана је организационом шемом и описом послова.

2.2 Радно време

Број радних сати разликује се у зависности од фазе процеса, јер то изискује сам технолошки процес. Процес сушења и печења се одвијају континуално, значи 24 сата у току дана, у 2015. години **189 радних дана**, односно 4536 сати.

Остале фазе имају мањи број радних сати, тако да се примарна прерада одвија 5 дана у недељи по 10 сати, што је у 2015. години 1.620 сати. Обликовање и паковање 7 дана недељно у две смене по 8 сати, што је у 2015. години 3.024 сати.

2.3 Услови за управљање заштитом животне средине

Оператер има успостављен Систем управљања заштитом животне средине (ЕМС), од 2005.године, у складу са међународним стандардом ISO 14001.

- Руководство ће успоставити, пратити и преиспитати релевантне циљеве и планове у области заштите животне средине, као и програме за њихово испуњење, обезбедити потребна средства за њихову реализацију.
- Осигураће се да сви запослени у потпуности буду свесни својих одговорности и обавеза, које су описане у Систему управљања заштитом животне средине, и обезбедити њихово активно учешће у одржавању и развијању Система.
- Руководство ће обезбедити сталне обуке и образовања, као и подстицање запослених на развој свести и одговорности о заштити животне средине.
- Контролом производних процеса обезбедиће се ефикасност мера заштите животне средине.
- Унапређиваће се и подстицати размена информација о раду постројења и предузетим мерама заштите животне средине, као и размена знања и искустава из области заштите животне средине, између оператера и локалне заједнице.

3. Коришћење ресурса

3.1 Сировине, помоћни материјали и друго

- Оператер ће предузети све неопходне мере за ефикасно коришћење сировина и помоћних материјала у свим деловима процеса, имајући посебно у виду смањење стварања отпада, узимајући у обзир најбоље праксе за ову врсту делатности.
- Утовар и истовар, као и складиштење материјала вршиће се на за то одређеним местима уз предузимање неопходних мера да не дође до било каквог просипања истих.

3.2 Вода

- Обавезује се оператер да поступа у складу **са важећим водним дозволама**
- Обавезује се оператер да објекат за захватање воде, транспорт, каналисање и испуштање отпадних вода одржава у исправном и функционалном стању у свему према пројектној документацији.
- Оператер поседује мераче протока захваћене воде и мерач протока испуштене отпадне воде.
- Обавезује се оператер да врши контролу исправности уређаја за мерење захваћене воде из градске водоводне мреже.
- Обавезује се оператер да врши сталну контролу потрошње воде и испуштање отпадних вода кроз успостављен мониторинг потрошње и израду биланса вода, да о томе води редовно евиденцију и на основу тога, где год је то могуће, смањи количину употребљене воде у технолошком поступку.

3.3 Енергија

- Обавезује се оператер да обезбеди ефикасно коришћење енергије у свим деловима производње где је то могуће.

- Константно спроводити мере за смањење потрошње енергената и повећање енергетске ефикасности следећим техникама:
  - аутоматском контролом и регулацијом температуре и влажности у тунелској пећи и сушари;
  - параметре у тунелској пећи пратити по појединим зонама;
  - отпадну топлоту из пећи користити за потребе сушења у сушари; за грејање простора за предгревање, у којем сушена глина на вагонима чека на улазак у пећ користити топли ваздух из тунелске пећи

4. Заштита ваздуха

4.1 Процес рада и постројења за третман

- Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће омогућити да уређаји за смањење емисије загађујућих материја у ваздух задовоље прописане услове.
- Обавезује се оператер да управља, одржава и контролише рад система за третман отпадних гасова и о томе водити редовну евиденцију.
- Обавезује се оператер да мери емисије загађујућих материја на емитерима: Е-1 емитер линије за отпрашивање и Е-2 емитер тунелске пећи.

4.2 Граничне вредности емисија загађујућих материја у ваздух

- Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја не прелазе граничне вредности емисија које су дефинисане у Табелама III-1-2:

1) Емисиона тачка : Е-1

Локација: Емитер линије за отпрашивање

Уређај за третман/пречишћавање: врећасти филтер

Висина емитера: 4,5 m (метални димњак)

Табела III-1 – Граничне вредности емисија у ваздуху: Е-1
(запремински удео O₂ у отпадном гасу 17 %)

Ред. бр.	Загађујућа материја	Граничне вредности емисије (mg/Nm ³)
1.	Прашкасте материје	10

Гранична вредност је прописана за суви отпадни гас, при нормалним условима: T=273,15 K и P=101,3kPa.

Гранична вредност дефинисана је на основу BREF документа (*Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*).

2) Емисиона тачка : Е-2

Локација: Емитер тунелске пећи

Уређај за третман/пречишћавање: Нема

Инсталисана топлотна снага на улазу: 11 MWth

Висина емитера: 10 m

Врста горива: природни гас

Табела III-2 – Граничне вредности емисија у ваздух: Е-2
(запремински удео O₂ у отпадном гасу 17 %)

Ред. бр.	Загађујућа материја	Граничне вредности емисије (mg/Nm ³)
1.	Оксиди сумпора изражени као SO ₂	500
2.	Оксиди азота изражени као NO ₂	250
3.	Органске материје изражене као укупни угљеник ТОС	50 (20*)
4.	Прашкасте материје	20
5.	Флуор и једињења флуора изражени као флуороводоник HF	5
6.	Хлор и једињења хлора изражени као хлороводоник HCl	30
7.	Бензен	5 (3*)
8.	Олово Pb *	0.5* (за месечни проток ≥ 2,5 g/h) 3* (за месечни проток <2,5g/h)
9.	Угљен-моноксид CO	100

Граничне вредности су прописане за суви отпадни гас, при нормалним условима: T=273,15 K и P=101,3kPa.

* важи од 1.01.2021.године (на основу чл.19 Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15)

Граничне вредности емисије у ваздух прописане су на основу BREF документа за керамичку индустрију (*Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*), тачка 5.1.4.1 (за параметар азотдиоксид NO₂, као и на основу Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15), Прилог I, Део III, тачка 6. Постојења за производњу керамичких производа печењем, Табела 46. и Табела 47., као и на основу Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 06/2016), Прилога 2. Граничне вредности емисија за средња постројења за сагоревање, Део III Граничне вредности емисија за гасовита горива за параметар – угљен моноксид (CO).

4.3. Тачкасти извори емисија

- Обавезује се оператер да води производњу тако да загађујуће материје које се испуштају у ваздух на тачкастим изворима (E1, E2) буду у складу са вредностима у Табелама III-1-4.
- У случају прекида рада уређаја за смањење емисија, оператер мора о томе одмах обавестити надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине, инспекцију заштите животне средине

4.4. Дифузни извори емисија

- Обавезује се оператер да предузме све потребне мере како би се емисија из дифузних извора емисија свела на минимум.
- Обавезује се оператер да утовар и истовар материјала осетљивог на дисперзију прашине, обавља искључиво у заштићеном простору од ветра.
- Оператер ће предузети све неопходне мере да избегне дисперзију прашине ван граница постројења.
- Обавезује се оператер да поступа у складу са мерама наведеним у документу Програм мера прилагођавања рада постројења, ради потпуног усаглашавања са захтевима најбоље доступних техника, а у циљу смањења дифузних емисија - садња зелене ограде. **Рок: 30.05.2019. године.**

4.5. Мириси

- Обавезује се оператер да обезбеди да се све активности у постројењу које резултирају емисијама у атмосферу одвијају на начин који обезбеђује да нема никаквих мириса ван граница постројења услед одвијања ових активности.

4.6. Контрола и мерење које врши оператер

- Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја сходно динамици дефинисаној у Табелама III-3-4

1) Емисиона тачка: E-1

Локација: Емитер линије за отпашивање

Табела III-3- Праћење емисија у ваздух: E-1

Ред. бр.	Загађујуће материје	Динамика мерења	Узорковање/анализа
1.	Прашкасте материје	2 x годишње	SRPS ISO 9096 SRPS EN 13284-1
	<i>Процесни параметри:</i> - температура гаса (°C) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток сувог отпадног ваздуха (m ³ /h)	2 x годишње	SRPS ISO 9096 ISO 12141

- проценат кисеоника O_2 (vol%)		
- притисак отпадног гаса (bar)		

2) Емисионе тачке: Е-2

Локација: Емитер тунелске пећи

Табела III-4- Праћење емисија у ваздух: Е-2

Ред. бр.	Загађујуће материје	Динамика мерења	Узорковање/анализа
1.	Оксиди сумпора изражени као SO_2	2 x годишње	SRPS ISO 7934; SRPS ISO 7934/1 SRPS ISO 14791
2.	Оксиди азота изражени као NO_2	2 x годишње	SRPS ISO 14792
3.	Органске материје изражене као укупни угљеник –ТОС	2 x годишње	SRPS EN 12619
4.	Прашкасте материје	2 x годишње	SRPS ISO 9096 SRPS EN 13284-1
5.	Флуор и једињења флуора изражена као флуороводоник HF	2 x годишње	ISO 15713
6.	Хлор и једињења хлора изражена ко хлороводоник HCl	2 x годишње	SRPS EN 1911-1 SRPS EN 1911-2 SRPS EN 1911-3
7.	Бензен	2 x годишње	SRPS EN 13649
8.	Олово Pb*	2 x годишње	SRPS EN 14385
9.	Угљенмоноксид CO	2 x годишње	SRPS EN 15058
	Процесни параметри: - температура гаса ($^{\circ}C$) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток сувог отпадног ваздуха (m^3/h) - проценат кисеоника O_2 (vol%) - притисак отпадног гаса (bar)	2 x годишње	SRPS ISO 9096 ISO 12141

*након 1.01.2021.године (на основу чл.19 Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15)

За мерења емисије загађујућих материја и одређивање услова мерења користиће се референтне методе прописане у Уредби о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 5/16). За мерење емисије загађујућих материја за које нису стандардизоване CEN методе, могу се користити национални и међународни стандарди. Осим референтних метода, могу се користити и друге методе мерења ако се може доказати њихова еквивалентност.

Периодична мерења вршиће се од стране овлашћеног правног лица за обављање такве врсте мерења.

- Обавезује се оператер да ће управљати, одржавати и контролисати рад уређаја за третман отпадних гасова и о томе водити редовну евиденцију.

У Табели III-5 дати су параметри који се контролишу, динамика и начин обављања контроле.

Емитер	Е1
Филтер	Врећасти филтер
Параметар који се контролише	Прашкасте материје Потребан притисак који сигнализује редован рад филтера (одвајање прашина од филтер врећа). Диференцијални притисак се не мери.
Начин контроле	Визуелно праћење од стране оператера Достизање сигналне вредности зауставља се процес производње.
Учесталост контроле	Аутоматско праћење контролне табле погона електронским путем. Визуелна контрола стање филтер врећа након 300 сати рада система.
Сигнална вредност	За визуелну контролу, сигнална вредност је појава прашине око филтер врећа. Износ притиска: 6 бар
Начин замене	Редовна замена се врши након детекције грешке приликом визуелне контроле. Филтер вреће се у току редовне контроле, мењају ручно.
Збрињавање отпада	Прашина која се издваја из филтера враћа се у процес производње. Врећасти филтри се предају овлашћеним лицима за поступање са отпадом

4.7. Извештавање

Уколико дође до прекорачења граничних вредности емисија или удеса (неконтролисаног испуштања загађујућих материја у ваздух) оператер је дужан да одмах о томе обавести надлежни орган, републичку инспекцију за заштиту животне средине.

Обавезује се оператер да о извршеним мерењима, обавести надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Одељење за интегрисане дозволе, у складу са чланом 58. тачка 7. Закона о заштити ваздуха. Сви извештаји у прописаној форми морају бити доступни инспекцији за заштиту животне средине приликом контроле постројења.

Обавеза је оператера да за Национални регистар извора загађивања извештава Агенцију за заштиту животне средине о мониторингу загађујућих материја које се емитују у ваздух до 31.03. текуће године за претходну годину у складу са прописима.

5. Отпадне воде

5.1 Процес рада и постројења за третман

- Обавезује се оператер да управља захватањем и коришћењем подземних вода из бунара, складиштењем материја које могу загадити воде, као и испуштањем отпадних вода, у складу са условима прописаним у водним дозволама.
- Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин да отпадне воде од прања платоа и манипулативних зауљених површина, одводи искључиво преко таложника и сепаратора масти и уља у градску канализацију.
- Обавезује се оператер да поступа у складу са Уговором са ЈКП „Водовод“ Смедервска Паланка.
- Обавезује се оператер да поступа у складу са важећим водним дозволама.
- Обавезује се оператер да редовно одржава и врши контролу исправности оба уређаја за пречишћавање отпадних вода - гравитационог таложника и сепаратора масти и уља, како би се осигурала њихова ефикасност.
- Обавезује се оператер да врши редовно мерење количине и квалитета отпадних вода пре њиховог упуштања у реципијент градску канализацију.

5.2 Емисије у воду

- Отпадна вода из производње не сме се испуштати у водна тела – у површинске и подземне воде.
- Комплетна санитарно - канализациона мрежа ће одводити санитарне воде у градску канализацију.
- Атмосферске воде из круга фабрике ће се одводити системом за одводњавање уз примену затворених бетонских канала и ригола. Атмосферске отпадне воде ће се одводити преко преливника и сепаратора уља и масти, па упуштати у градску канализацију, а као крајњи реципијент реку Кубршницу. Према Одлуци о попису вода („Службени гласник РС“, бр.83/10) река Кубршница је водоток I реда.

5.3 Граничне вредности емисија

- Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у воде не прелазе граничне вредности које су дефинисане у Табели III-6:

Табела III-6: Граничне вредности загађујућих материја у атмосферским отпадним водама, на месту испуштања у градску канализацију (ИС-3)

Ред. бр.	Загађујућа материја	Јединица мере	МДК*
1.	Проток	l/s	-
2.	Температура ваздуха	°C	-
3.	Температура воде	°C	30
4.	Боја, мирис, видљиве материје		
5.	Седиментне материје, након 2h	ml/1/2h	50
6.	Суспендоване материје	mg/l	500

7.	рН		6,5-9,0
8.	Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅)	mg/l	300
9.	Хемијска потрошња кисеоника (ХПК)	mg/l	450
10.	Остатак после испаравања гравиметријски, укуп.	mg/l	-
11.	Остатак после испаравања гравиметријски филтриран	mg/l	-
12.	Жарени остатак	mg/l	-
13.	Електропроводљивост	μS/cm	1000
14.	Садржај масти и уља	mg/l	40
15.	Садржај детерџента	mg/l	10
16.	Садржај хлорида	mg/l	500
17.	Сулфати (SO ₄ ²⁻)	mg/l	350
18.	Садржај нитрита	mg/l	30
19.	Садржај нитрата	mg/l	50
20.	Садржај амонијака	mg/l	15
21.	Садржај ортофосфата	mg/l	10

МДК*-Максимално допуштене концентрације за упуштање отпадних вода у градску канализацију прописане на основу Одлуке о санитарно-техничким условима за испуштање отпадних вода у градску канализацију Смедеревске Паланке.

- Обавезује се оператер да у случају квара на постројењу за пречишћавање отпадних вода предузме све мере за спречавање и санацију загађења и да планира средства и рокове за њихово остваривање.

5.4 Контрола и мерење које врши оператер

- Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја у атмосферским отпадним водама, пре и после сепаратора масти и уља, сходно динамици дефинисаној у Табели III-7.

Табела III-7: Праћење показатеља квалитета ефлуента на месту испуштања у градску канализацију ИС-3

Ред.бр.	Параметар	Динамика мерења на ИС-3	Мерење
1.	Проток	квартално	SRPS ISO 6817
2.	Температура ваздуха	квартално	-
3.	Температура воде	квартално	SRPS.H.Z1.106 EPA 170.1
4.	Обојеност	квартално	SRPS EN ISO 7887
5.	Седиментне материје, након 2h	квартално	EPA Method 160.5
6.	Суспендоване материје	квартално	SRPS EN 872

			SRPS.H.Z1.160
7.	pH	квартално	SRPS.H.Z1.111 EPA 150.1
8.	Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅)	квартално	SRPS ISO 5815 SRPS EN 1899-1 SRPS EN 1899-2
9.	Хемијска потрошња кисеоника (ХПК)	квартално	SRPS ISO 6060
10.	Остатак после испаравања гравиметријски, укупан	квартално	EPA 410.4
11.	Остатак после испаравања гравиметријски, филтриран	квартално	EPA 160.1
12.	Жарени остатак	квартално	MD 06
13.	Електропроводљивост	квартално	SRPS EN ISO 27888
14.	Садржај масти и уља	квартално	EPA 1664A
15.	Садржај детерџента	квартално	P-V-13/B
16.	Садржај хлорида	квартално	SRPS ISO 9297
17.	Сулфати (SO ₄ ²⁻)	квартално	SRPS EN ISO 10304-1 P-V-44/A
18.	Садржај нитрита	квартално	P-V-32/A
19.	Садржај нитрата	квартално	MD02
20.	Садржај амонијака	квартално	SRPS HZL.184
21.	Садржај ортофосфата	квартално	EPA 365.3

- Обавезује се оператер да прати квалитет отпадних вода на месту испуштања истих у јавну канализацију Смедеревске Паланке. Мерење ће се вршити **квартално**, у периодима када постројење ради, пре и после сепаратора масти и уља (ИС-3).
- Референтне методе за спровођење мониторинга дефинисане су у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/2016).
- Мерења квалитета вода вршиће се од стране овлашћене стручне организације за обављање такве врсте мерења, у складу са Законом о водама („Службени гласник РС, број 30/10, 93/12 и 101/16)
- Узорковање вршити у складу са SRPS ISO 5667-1, SRPS ISO 5667-3, SRPS ISO 5667-10.
- Осим референтних метода, могу се применити одговарајући међународни и европски стандарди као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидоване према захтеву стандарда SRPS ISO/IEC 17025 који дају еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања у складу са захтевима прописа којим се уређује гранична вредност емисија.
- Начин и услови испитивања квалитета отпадних вода, као и извештаји о извршеним мерењима морају бити у складу са Правилником о начину и условима за мерење

количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/2016)

- Обавезује се оператер да управља, одржава и контролише рад уређаја за третман отпадних вода, сепаратора и таложника, као и да послове пражњења истих (а најмање 2 пута годишње), повери овлашћеној организацији и води редовну евиденцију о чишћењу наведене опреме и уређаја.

5.5 Извештавање

- Уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја у воду оператер је дужан да одмах о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине, инспекцију заштите животне средине.
- Обавезује се оператер да доставља редовне годишње извештаје о контроли и мерењима квалитета отпадних вода, Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

6. Заштита земљишта и подземних вода од загађивања

- Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће омогућити да се спречи свако загађивање земљишта на локацији постројења.
- Отпад који се привремено складишти на локацији, мора бити сакупљан и одложен на места одређена за то и заштићена од цурења и пропуштања.
- Оператер ће спречити свако директно испуштање отпадних вода са локације у подземно водно тело.
- Обавезује се оператер да у циљу заштите подземних вода и земљишта, обезбеди редовну контролу и испитивање непропусности, баждарење и редовно чишћење подземног резервоара, који се налази у оквиру интерне станице за складиштење дизел горива Д-2 и снабдевање моторних возила горивом.
- У случају евентуалне детекције цурења овог резервоара путем ревизионог шахта, обавезује се оператер да у најкраћем року изврши санацију тог дела земљишта. Све анализе квалитета земљишта вршиће се од стране стручне организације овлашћене за те послове.

7. Управљање отпадом

- Обавезује се оператер да у току обављања своје редовне активности, нестабилних режима рада, као и након престанка рада, управља отпадом тако да обезбеди смањење свих могућих негативних утицаја на животну средину.

7.1 Производња отпада

- Обавезује се оператер да у току редовног рада постројења обезбеди примену начела хијерархије управљања отпадом, односно предузме све мере са циљем смањења производње отпада, посебно опасног отпада, смањења коришћења ресурса, и где год је могуће обезбеди поновну употребу и рециклажу, односно искоришћење насталог отпада.

7.2 Сакупљање и одвожење отпада

- Обавезује се оператер да разврстава отпад према месту настанка, пореклу и предвиђеном начину поступања са истим.
- Обавезује се оператер да врши сакупљање разврстаног отпада одвојено, у складу са потребом будућег поступања са истим.
- Обавезује се оператер да ако није у стању да организује поступање са отпадом у складу са горе наведеним, преда отпад лицу које је овлашћено за сакупљање и транспорт отпада, тј. које поседује одговарајућу дозволу.

7.3 Привремено складиштење отпада

- Обавезује се оператер да отпад складишти на местима која су технички опремљена за привремено чување отпада на локацији.
- Отпад се не може складиштити на простору, као и на манипулативним површинама које нису намењене за складиштење.
- Опасан отпад не може бити привремено складиштен на локацији постројења дуже од 12 месеци.
- Обавезује се оператер да приликом складиштења опасног отпада исти пакује у одговарајуће посуде и обележава налепницом која садржи следеће податке: индексни број и назив у складу са Каталогом отпада, ознаку према Листи категорија, ознаку према Листи компоненти које га чине опасним, ознаку према Листи карактеристика које га чине опасним, физичко својство отпада, количину, податке о власнику отпада и квалификованом лицу одговорном за поступање са опасним отпадом, као и упозорење да је у питању опасан отпад.
- Складиште опасног отпада мора бити физички обезбеђено, закључано и под сталним надзором. Забрањено је мешање различитих категорија опасних отпада или мешање опасног отпада са неопасним отпадом.
- Оператер ће управљање посебним токовима отпада у потпуности ускладити са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

7.4 Превоз отпада

- Обавезује се оператер да за превоз отпада ван локације постројења може ангажовати искључиво превозника, који испуњава све захтеве који су регулисани посебним прописима о транспорту и који има одговарајућу дозволу надлежног органа, за транспорт отпада.
- Обавезује се оператер да интерни превоз, утовар и истовар отпада у оквиру локације обавља на начин који ће онемогућити расипање отпада, распршивање и друге негативне утицаје на животну средину.

7.5 Прерада отпада, третман и рециклажа

- Генерисани отпад који се може користити за поновну употребу производа за исту или другу намену, за рециклажу, односно третман отпада, ради добијања сировине за производњу истог или другог производа, као секундарна сировина, за енергетско искоришћење, оператер је обавезан да преда лицу које је овлашћено за те послове тј. има одговарајућу дозволу надлежног органа.

- Оператер ће свим врстама отпада који се генерише на локацији управљати у потпуности у складу са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.
- Обавезује се оператер да са следећим идентификованим врстама отпада поступа у складу са прописаним операцијама наведеним у Табелама III-8 и 9:

Табела III-8 - Опасан отпад

Ред.бр.	Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење/депоновање
1.	Моторно уље Хидраулично уље	13 02 05* 13 01 10* 13 08 99*	R12-испурука овлашћеним трећим лицима
2.	Отпадна електронска и електрична опрема	16 02 13*	R12-испурука овлашћеним трећим лицима
3.	Уљни филтери Апсорбент -песак	15 02 02*	R12-испурука овлашћеним трећим лицима

Табела III-9 - Неопасан отпад

Ред.бр.	Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење/депоновање
1.	Печена опека (лом)	10 12 08	D1- насипање путева
2.	Отпадне гуме	16 01 03	R12-испурука овлашћеним трећим лицима
3.	Дрвени отпад, палете	15 01 03	R1-коришћење као гориво
4.	Метални отпад –обрада ферометала	12 01 01	R12- испорука овлашћеним трећим лицима
5.	Метални отпад	12 01 02	R12- испорука овлашћеним трећим лицима
6.	Пластични отпад	15 01 02	R12- испорука овлашћеним трећим лицима
7.	Отпадни папир	15 01 01	R12- испорука овлашћеним трећим лицима
8.	Комунални отпад - мешани	20 03 01	R/D-предаја овлашћеном оператеру или уговор са комуналним предузећем

7.6 Одлагање отпада

Није дозвољено трајно одлагање било које врсте отпада на локацији постројења оператера.

7.7 Контрола отпада и мере

- Обавеза је оператера да води тачну евиденцију врста и количина насталог, привремено складиштеног и отпада који се предаје правном лицу или предузетнику, а који поседује одговарајуће дозволе за његово преузимање. Испитивање отпада вршити у складу са чланом 23. Закона о управљању отпадом и чланом 6. Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада.

7.8 Узорковање отпада

- Узорковање и испитивање отпада вршити од стране овлашћене стручне организације за узорковање и испитивање отпада у складу са законом. Узорковање и испитивање отпада вршити стандарним методама.

7.9 Документовање и извештавање

- Обавезује се оператер да води дневну евиденцију о отпаду.
- Обавезује се оператер да уредно попуњава сваки Документ о кретању отпада и Документ о кретању опасног отпада.
- Обавезује се оператер да доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине пети примерак документа о кретању опасног отпада, за преузете секундарне сировине које имају карактер опасног отпада.
- Обавезује се оператер да доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине први примерак документа о кретању опасног отпада који упућује другом оператеру на даљи третман/одлагање и то 3 дана пре започињања кретања опасног отпада.
- Обавезује се оператер да доставља редовне годишње извештаје Агенцији за заштиту животне средине најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

8. Бука и вибрације

У току редовног рада, постројење представља значајан извор буке у животној средини обзиром на локацију производног погона који се налази у непосредној близини приватних кућа. Бука потиче од рада постројења, машина и опрема, тако и од транспортних средстава која опслужују локацију постројења. Програмом мера до 30.05.2019. оператер је предвидео посађивање зелене оgrade, поред подизања заштитног бедема које је извршио 2015.године.

Током редовног рада, постројење има утицаја на вибрације у животној средини. Програмом мера (**Рок: 30.12.2018.године**) оператер је предвидео антивибрационо тампонирање.

8.1 Процес рада и помоћна опрема

- Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће ниво буке у животној средини свести на најмању могућу меру.

8.2 Врсте емисија

- Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који омогућава да ниво буке у животној средини на граници индустријског комплекса не прелази вредности прописане у Табели III- 12.

Табела III- 12:Дозвољени ниво буке:

Дозвољени ниво буке у dB(A) ДАН и ВЕЧЕ	Дозвољени ниво буке у dB(A) НОЋ
55	45

06-18h –дан; 18-22h – вече; 22-06h – ноћ

Дозвољени нивои буке одређени су на основу Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр.75/2010), Прилог 2, Табела 1. (зона 3)

8.3 Контрола и мерење (места, учесталост, методе)

- Обавезује се оператер да мерење буке спроводи на **два референтна места** у циљу испитивања усклађености емитованог нивоа буке са прописаним нивоима.
- Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг нивоа буке на локацијама осетљивим на ниво буке са динамиком мерења **једном годишње**, као и приликом измена на постројењима која емитују буку и приликом уградње или употребе нових извора буке.
- Мерење буке у животној средини може да врши само овлашћена стручна организација која испуњава прописане услове за мерење буке дефинисане Правилником о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Службени гласник РС“, број 72/2010).
- Мерење буке у животној средини вршиће се према стандардима SRPS ISO 1996-1 и SPRS ISO 1996-2 дефинисано Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/2010).

8.4 Извештавање

- Обавезује се оператер да извештаје о мерењу буке у животној средини учини доступним инспекцији за заштиту животне средине током инспекцијских прегледа.
- Садржина и обим извештаја о мерењу буке у животној средини дефинисана је Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/2010).

9. Спречавање удеса и одговор на удес

- Обавезује се оператер да у складу са дефинисаним поступцима у случају ванредних ситуација предузме мере које ће минимизирати негативне ефекте на животну средину.
- Обавезује се оператер да спроводи мере контроле технолошког процеса и свих његових параметара који могу довести до удеса.
- Обавезује се оператер да у складу са Планом заштите од пожара предузме све превентивне мере да до пожара не дође.

- Обавезује се оператер да врши обуку запослених из области противпожарне заштите у складу са Планом заштите од пожара.
- Обавезује се оператер да врши проверу исправности унутрашње и спољашње хидрантске мреже и мобилне опреме за гашење пожара у складу са динамиком прописаном у Плану заштите од пожара.
- Обавезује се оператер да све опасне материје које се користе у процесу производње складишти на прописан начин, као и да рукује са истима у складу са прописаним постојећим процедурама.
- Обавезује се оператер да врши посебну обуку запослених који раде са опасним материјама или рукују са истим, у циљу њихове сталне едукације ради спречавања акцидентата те врсте.
- Обавезује се оператер да редовно контролише исправност уређаја, инсталација, мерне опреме и исправност заштите на свим уређајима. На тај начин ће спречити евентуалне акциденте.
- Обавезује се оператер да у случају акцидента, према прописаној процедури, утврди узрок акцидента, идентификује датум, време и место акцидента. Оператер ће том приликом идентификовати све врсте емисија у животну средину и применити све мере потребне да се поменуће емисије смање, као и проценити ефекат сваке такве предузете мере.
- Обавезује се оператер да након акцидента предузме све потребне мере за отклањање последица који је исти изазвао по животну средину према прописаним процедурама.
- Обавезује се оператер да предузме све превентивне мере и унесе све додатне активности у постојећим процедурама, прописаним у Плану мера за спречавање удеса и ограничавање његових последица, као и у Плану заштите од пожара, а све у циљу спречавања акцидента.

9.1 Извештавање у случају удеса

- Обавезује се оператер да у случају акцидента одмах о томе обавести надлежне органе, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова, као и јединицу локалне самоуправе.
- Оператер је дужан да у најкраћем року обавести надлежне органе о планираним мерама за отклањање последица акцидента, а након завршене анализе свих аспеката акцидента, да предложи превентивне мере за спречавање будућих акцидентата.

10. Нестабилни (прелазни) начини рада

- Пуштање у рад постројења и подешавање радних параметара вршити по утврђеном редоследу поступака којима ће се осигурати сигурност процеса и појаву акцидентних ситуација свести на минимум.
- Редовно одржавати, прегледати и тестирати опрему према стандардним процедурама.
- Престанак рада постројења вршити по утврђеном редоследу поступака.
- Одржавати систем аутоматске регулације и контроле који детектује сваки изненадни престанак производње или отказивање опреме.
- Придржавати се процедура и корективних мера уграђених у систем управљања процесом производње, у случајевима могућих кварова, цурења и отказивања опреме.

11. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова

У случају престанка рада постројења придржавати се плана приложеног у захтеву за издавање интегрисане дозволе у Прилогу III-12.

Престанак обављања процеса производње, монтажу опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике обавити у две фазе:

- Прва фаза обухватила би све активности обустављања производње, монтажу опреме, уклањање инфраструктурних објеката са темељима.
- Друга фаза обухватила би активности којима би се предметна локација (површина) вратила у стање да се може користити у сврхе изградње или индустријске потребе.

Неискоришћене сировине, хемикалије и материјале уколико је могуће вратити добављачима или предати другом оператеру на коришћење. Сав преостали материјал ускладиштити или одложити на за то предвиђену локацију.

Целокупну опрему демонтирати, сакупити и продати или одложити на за то предвиђену локацију.

Инфраструктурне објекте и складишта уклонити. Уклонити све путеве, саобраћајнице и темеље.

Отпад настао од процесних активности, као и отпад настао након престанка рада постројења услед монтаже и рашчишћавања локације, уклонити на законски прописан начин у складу са врстом и карактером отпада.

Извршити испитивање земљишта и санацију терена на локацији.

Обавезује се оператер да изврши ремедијацију земљишта уколико је при обављању редовне производње дошло до загађења земљишта, односно уколико је у току обављања активности за реализацију плана враћања локације у стање пре изградње фабрике дошло до загађења, тј контаминације земљишта.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Оператер ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка, Незнаног јунака бб, број захтева: 353-01-02037/2010-02, поднео је дана 04.10.2010.године, Министарству животне средине и просторног планирања, захтев за издавање интегрисане дозволе, за рад целокупног постројења и обављање активности производње опеке, црепа и грађевинских производа од печене глине, на катастарским парцелама 1135, 1310/1, 1310/2, 1311, 1138/1, 1138/2, 1138/3, 1138/4, 1138/5, 1139/1, 1139/2, 1139/3, 1140/1 и 1140/2 КО Град Паланка 1, на територији СО Смедеревска Паланка.

С обзиром да захтев није био потпун, надлежни орган, је затражио допуну захтева дописима од 30.11.2010., 13.09.2011., 7.10.2015.и 23.03.2016.године.

Након коначног допуњавања захтева од 05.03.2018.године, оператер је надлежном органу предао захтев за издавање интегрисане дозволе који је урађен у складу са чланом 8. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и Правилником о садржини, изгледу и начину допуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе. Оператер је уз захтев приложио и потребну документацију дефинисану чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне

средине. Такође, оператер је уз захтев предао и потребне дозволе и сагласности издате од стране других органа и организација, изјаву којом потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности, као и доказ о уплаћеној административној такси.

Министарство заштите животне средине је, у вези са члановима 11. и 23. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, у дневном листу „Српски Телеграф“, дана 20.04.2018.године, огласило обавештење о пријему захтева за издавање интегрисане дозволе оператера.

Такође, о пријему захтева упућено је писмено обавештење јединици локалне самоуправе Смедеревској Паланци, Заводу за заштиту природе Републике Србије, Министарству пољопривреде шумарства и водопривреде, Републичкој дирекцији за воде. Јавни увид у захтев за издавање интегрисане дозволе трајао је 15 дана чиме је обезбеђено учешће заинтересованих органа/организација и заинтересоване јавности. Други органи и организације, као и представници заинтересоване јавности могли су доставити своја мишљења Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема обавештења о поднетом захтеву. У законском року достављено је мишљење Завода за заштиту природе Републике Србије, допис број 026-1067/2 од 30.05.2018.године, заведено у министарству под бројем 353-01-2037/10 дана 13.маја 2018.године, у коме се наводи да Завод нема примедби са аспекта заштите природе и даје позитивно мишљење на поднети захтев за издавање интегрисане дозволе.

Обилазак локације на којој се налази постројење обављен је дана 19.06.2018.године. Узевши у обзир горе наведено надлежни орган је израдио нацрт интегрисане дозволе, регистарски број 15, оператеру ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка. Након урађеног нацрта дозволе надлежни орган је на основу члана 12., а у складу са чланом 23. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, у дневном листу „Српски Телеграф“, дана 28. јуна 2018.године, огласио обавештење о урађеном нацрту интегрисане дозволе за оператера ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка. Нацрт интегрисане дозволе објављен је и на сајту Министарства заштите животне средине, како би заинтересована јавност, органи и организације имале увид у текст нацрта. Такође, о урађеном нацрту дозволе упућено је писмено обавештење јединици локалне самоуправе Смедеревска Паланка, Заводу за заштиту природе Републике Србије, Министарству пољопривреде и шумарства и водопривреде - Републичкој дирекцији за воде. Јавни увид у израђен нацрт дозволе трајао је 15 дана чиме је обезбеђено учешће заинтересованих органа, организација и заинтересоване јавности. Други органи и организације, као и представници заинтересоване јавности могли су доставити своја мишљења Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема обавештења о урађеном нацрту дозволе. У законском року, Министарству заштите животне средине, достављено је позитивно мишљење Завода за заштиту природе Републике Србије на нацрт интегрисане дозволе.

Министарство заштите животне средине је решењем бр.353-01-02037/2010-02 од 12. 07.2018.године, образовало Техничку комисију за оцену услова утврђених у нацрту интегрисане дозволе за оператера ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка. Решењем о образовању Техничке комисије, на основу члана 13. и 14. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, за председника Техничке комисије именована је мр Александра Вучинић, дипл. хемичар, запослена у Министарству заштите животне средине, за чланове техничке комисије Иван Цековић, дипл.биолог-еколог, независни стручњак, Сениша Стојковић, дипл.инж. рударства, запослен у Министарству заштите животне средине. Након разматрања захтева

оператера и приложене документације уз захтев за интегрисану дозволу, нацрта интегрисане дозволе, мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности, Техничка комисија је одржала састанак 20.07.2018.године у просторијама Министарства заштите животне средине.

Након разматрања захтева оператера, приложене документације, нацрта Решења о издавању интегрисане дозволе, мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности на нацрт, чланови комисије су изнели своје коментаре. Чланови Техничке комисије посебну пажњу су обратили на услове у нацрту интегрисане дозволе прописане за емисије у ваздух.

На састанку Техничке комисије усаглашене су све измене у складу са коментарима чланова Техничке комисије. Комисија је констатовала да је нацрт Решења о издавању интегрисане дозволе урађен у складу са законском регулативом у вези интегрисаних дозвола и другим прописима из области заштите животне средине. Техничка комисија је констатовала да је неопходно да Оператер достави и водну дозволу за интерну бензинску станицу. Техничка комисија је сачинила Извештај након састанка који је доставила надлежном органу. У складу са наведеним, предложено је да се, након прибављања поменути дозволе и допуне/измене нацрта решења, оператеру ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка изда решење о издавању интегрисане дозволе. Водна дозвола за интерну бензинску станицу, на к.п.бр.1310/1 КО Смедеревска Паланка 1, Општина Смедеревска Паланка, је достављена дана 13.12.2018.године, под бројем 9560/2, издата од стране ЈВП „Србијаводе“, Београд, Водопривредни центар „Морава“, Ниш.

На основу захтева оператера за издавање интегрисане дозволе, приложене документације уз захтев, обиласка локације, Извештаја и оцене Техничке комисије, узимајући у обзир мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности у току поступка, Министарство заштите животне средине је донело одлуку о издавању решења о издавању интегрисане дозволе, регистарски број 15, оператеру ИГМ „ОПЕКА“ д.о.о. Смедеревска Паланка, као што је дато у диспозитиву овога решења.

Трошкове Републичке административне таксе поступка издавања интегрисане дозволе у износу од 145.600.00 РСД сноси оператер, који је потврду о уплати исте приложио уз захтев за интегрисану дозволу.

Поука о правном леку: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор пред Управним судом Београду у року од 30 дана од дана достављања решења.

Прилози:

1. Нетехнички приказ података на којима се захтев заснива
2. Листа докумената
3. Листа правних прописа

Доставити:

-Оператеру

-У регистар издатих дозвола
-Републичкој инспекцији за
заштиту животне средине
-Архиви

МИНИСТАР

Горан Триван

ПРИЛОЗИ